

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Development Approach to Increase Efficiency)
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS)
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT)
- 4) แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Hi-Tech Crime)
- 5) แนวคิดเกี่ยวกับความผิดทางอาญา (Criminal Law)
- 6) ผลกระทบในการใช้เทคโนโลยีกระทำอาชญากรรม
- 7) การจัดตั้งสถานีตำรวจ
- 8) โครงสร้างตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี
- 9) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Development Approach to Increase Efficiency)

แนวคิดการพัฒนา ถือเป็นแนวทางในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล สถาบัน ไปจนถึงระดับสังคม จากลักษณะที่สังคมเคยเป็นอยู่ ให้ก้าวไปสู่การเป็นสังคมตามแบบอย่างที่ดีควรจะเป็น หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอาจเรียกว่า สังคมที่ได้รับการพัฒนานั่นเอง คำว่า พัฒนา ถูกกำหนดขึ้นโดยนักวิชาการด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาต่างก็มีรากฐานพัฒนาการทางความคิดที่แตกต่างกันด้านความเชื่อ พื้นฐานของนักคิดแต่ละยุคสมัย และความเหมาะสมของ

สถานการณ์ภายใต้บริบทการพัฒนาซึ่งที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มทฤษฎี (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2542, หน้า 37)

1.1 ความหมายของการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

คำว่า การพัฒนา หรือในภาษาอังกฤษคำว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่น เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง และการพัฒนา ข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้กันโดยทั่วไปและมีความหมายแตกต่างกันออกไป โดยที่การพัฒนา ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ซึ่งอาจจะจำแนกออกได้ดังนี้

ปกรณ์ ปรียากร (2538, หน้า 5) ได้พูดถึงความหมายจากศัพท์ การพัฒนา ที่มาจาก คำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่าการเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2538 (2538, หน้า 238) ได้ให้ความหมายคำว่า การพัฒนา จากรูปศัพท์ในภาษาไทยว่า หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยา ใช้คำว่า พัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้ ทำให้งอกงามและมากขึ้น เช่น เจริญทางไมตรี

สนธยา พลศรี (2547, หน้า 2) การพัฒนา โดยความหมายจากศัพท์จึงหมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิด ความเจริญเติบโต งอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ความหมายดังกล่าวนี้เป็นที่มาของ ความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนด ความหมายอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม

ขณะที่คำว่า ประสิทธิภาพ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

สัญญา สัญญาภิวัดน์ (2544, หน้า 114) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพว่า หมายถึง การวัดผลการกระทำขององค์กรนั้น ว่าทำงานได้ปริมาณมากน้อยแค่ไหน คุณภาพงานดีมากน้อยแค่ไหน ใช้เงิน ใช้เวลา ใช้แรงงานไปมากน้อยแค่ไหน เป็นผลดีต่อผู้รับบริการมากน้อยแค่ไหน โดยรวมควมมีประสิทธิภาพ จึงหมายถึง การทำงานให้ได้ปริมาณและคุณภาพมาก องค์กรมีความสมัครสมานสามัคคี มีสันติภาพและความสุขร่วมกัน เป็นผลดีต่อส่วนรวมและผู้รับบริการ แต่ใช้เวลา แรงงานและงบประมาณน้อย

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546, หน้า 34) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิภาพจึงมักถูกวัดในรูปแบบของต้นทุนหรือจำนวนทรัพยากรที่ใช้ไปเมื่อเทียบกับผลงานหรือผลผลิตที่ได้

กู๊ด ซี วี Good C.V. (1973, p. 193) ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่าเป็นความสามารถที่ทำให้เกิดความสำเร็จตามความปรารถนาโดยใช้เวลาและความพยายามเล็กน้อยก็สามารถให้ผลงานสำเร็จ ได้อย่างสมบูรณ์

เมื่อรวมคำว่า ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานเป็นคำว่า “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน” สามารถสรุปได้ว่า

สมนึก บูชาชัชวาลย์ (2552, หน้า 10) ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือความสามารถในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยสิ้นเปลืองทุน ค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อยที่สุด

อุสุมา ศักดิ์ไพศาล (2556, หน้า 31) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพในการทำงาน หมายถึง การกระทำของแต่ละบุคคลที่มีความสามารถและความพร้อม พยายามทุ่มเทอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานของตน อย่างคล่องแคล่ว ด้วยความมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลารวดเร็ว ถูกต้อง มีคุณภาพและมาตรฐาน

อังศินันท์ อินทรกำแหง และนริศรา พึ่งโพธิ์สภ (2556, หน้า 50) ให้ความหมาย ของคำว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง การดำ เนินงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่วางไว้โดยใช้เวลา ทรัพยากรน้อยที่สุด

ปัทมา กัลยาคุณากรณ์ (2558, หน้า 9) ให้ความหมายของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ ความสามารถที่ทำงานให้เกิดผลในการปฏิบัติงาน ซึ่งผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้จ่ายทรัพยากรน้อยที่สุดและการดำเนินการเป็นอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา ทรัพยากรแรงงาน รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้น ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง

จากความหมายของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลแต่ละคนอย่างมีคุณภาพ มาตรฐาน โดยมีการผสมผสานทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้เกิดผลงานหรือผลผลิตที่บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ด้วยความมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ ปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลา รวดเร็ว ถูกต้อง มีคุณภาพมาตรฐาน

1.2 ปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ซึ่งมีผู้ที่ได้ศึกษาและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ดังนี้

อีเมอร์สัน แฮร์ริงตัน (Emerson C Harrington, 1913, Online) ที่เสนอ แนวความคิดเกี่ยวกับหลักการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพในหนังสือ “The twelve principles of efficiency” ซึ่งได้รับการยกย่องและกล่าวขวัญกันมากคือ หลัก 12 ประการ ประกอบด้วย

1) กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ทำความเข้าใจและกำหนดแนวความคิดในการทำงานให้กระจ่าง (Clearly defined ideals)

2) ใช้หลักเหตุผลทั่วไปหรือสามัญสำนึก พิจารณาจากความน่าจะเป็นไปได้ของงาน (Common sense)

3) ให้คำแนะนำที่ดีที่ถูกต้องสมบูรณ์ (Competent counsel)

4) รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน (Discipline)

5) ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม (Fair deal)

6) มีข้อมูลพร้อมทำงานที่เชื่อถือได้ (Reliable information)

7) มีการรายงานผลการดำเนินงานทุกระยะ (Dispatching)

8) มีมาตรฐานงานเสร็จตามเวลา (Standard and schedule)

9) ผลงานได้มาตรฐาน (Standardized condition)

10) ดำเนินงานถือเป็นมาตรฐานได้ (Standardized operation)

11) มาตรฐานที่กำหนดสามารถปฏิบัติได้ (Standardized directing)

12) ให้บำเหน็จรางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานดี (Efficiency reward)

นฤมล กิตตะยานนท์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน คชทาวุธ พรหมายน, 2545, หน้า 15-16) ได้เสนอว่าการปฏิบัติงานของแต่ละคนจะถูกกำหนดโดย 3 ส่วน ประกอบด้วย

1) คุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล (Individual attributes) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) Demographic characteristics เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับเพศอายุเชื้อชาติเผ่าพันธุ์

(2) Competence characteristics เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ความถนัด และความชำนาญของบุคคลซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะได้มาจากการศึกษาอบรมและสั่งสมประสบการณ์

(3) Psychological characteristics เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ ทัศนคติ ค่านิยม การรับในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลด้วย

2) ระดับความพยายามในการทำงาน (Work effort) จะเกิดขึ้นจากการมีแรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ ความต้องการแรงผลักดัน อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ความตั้งใจ เพราะฉะนั้นคนที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูงจะมีความพยายามที่จะอุทิศกำลังกายและกำลังใจให้แก่การทำงานมากกว่าผู้ที่แรงจูงใจในการทำงานต่ำ

3) แรงสนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงาน (Organization support) ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทน ความยุติธรรม การติดต่อสื่อสาร และวิธีการที่จะมอบหมายงานซึ่งมีผลต่อกำลังใจ ผู้ปฏิบัติงาน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สรุปได้ว่าการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นการปรับปรุงการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นการกระทำที่มีความสามารถ และความพร้อม ความพยายามทุ่มเทอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานของตนอย่างมีกฎเกณฑ์ มีคุณภาพและมาตรฐาน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS)

“การจัดบริการสาธารณะ (Public Service) เป็นคำใหม่ที่ถูกใช้ในแวดวงวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ แทนที่การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ซึ่งนักวิชาการทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ได้เสนอแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS) เพื่อใช้ทดแทนแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) (Denhardt & Denhardt, 2000 อ้างถึงใน สัญญา เคนาภูมิ, 2561, หน้า 183)

2.1 ความหมายของการบริการสาธารณะแนวใหม่

ที่ผ่านมานักวิชาการได้พยายามให้ความหมายของการบริการสาธารณะแนวใหม่โดยนำข้อเสนอของ เดนฮาร์ดท์ (Denhardt) ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ที่ควรได้รับการพิจารณา เนื่องจาก “มุ่งเน้นที่พลเมือง” (Citizen - First) เพื่อประโยชน์ในการสร้างชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับประชาสังคมภายใต้กรอบของระบอบประชาธิปไตย ที่ยึดกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นหลักการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS)

เสาวลักษณ์ สุขวิรัช (2549, หน้า 658-659) กล่าวถึง การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS) ว่าเป็นแนวทางการบริหารที่เน้นค่านิยมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์ของ ดไวท์ วอลโด (Dwight Waldo) ทั้งนี้ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขทางรัฐประศาสนศาสตร์เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก มีผลให้บทบาทภาครัฐต้องเปลี่ยนไป บทบาทการขับเคลื่อนภารกิจภาครัฐ ได้เปิดให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น บัณฑิตวิทยาลัย กลุ่ม และสถาบันอื่นที่ไม่ใช่ภาครัฐ เกิดการจัดระเบียบ รัฐประศาสนศาสตร์ใหม่ (Reformulation) (เสาวลักษณ์ สุขวิรัช, 2553, หน้า 549-560)

เจเน็ต วี เดนฮาร์ดท์ และ โรเบิร์ต บี เดนฮาร์ดท์ (Janet V. Denhardt and Robert B. Denhardt, 2000 อ้างถึงใน สัญญา เคนาภูมิ, 2561, หน้า 184) กล่าวว่า การบริการสาธารณะแนวใหม่ นำไปสู่

การปรับเปลี่ยนค่านิยมและบทบาทของระบบราชการไปสู่การยอมรับในหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริการประชาชนโดยการแสดงบทบาทในฐานะผู้จัดหาทรัพยากรสาธารณะแก่ประชาชน การเป็นผู้ธำรงรักษาองค์การภาครัฐ การเป็นผู้ส่งเสริมแนวคิดประชาธิปไตยและกระบวนการมีส่วนร่วมของพลเมือง การเป็นผู้กระตุ้น การมีส่วนร่วมของชุมชนและการทำตัวเข้าถึงประชาชน ดังนั้นภายใต้แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS) ภาครัฐจึงต้องสนใจความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยการช่วยให้ประชาชนได้แสดงความต้องการร่วมกันผ่านกระบวนการวาทวิจารณ์ ซึ่งมีเป้าประสงค์ร่วมกันคือประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) การบริการสาธารณะแนวใหม่ จึงเป็นชุดของแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐประศาสนศาสตร์ภายใต้ระบบการบริหารปกครองที่ให้ความสำคัญกับการบริการสาธารณะ การบริหารปกครองแบบประชาธิปไตย และการสร้างความผูกพันของพลเมือง ซึ่งปฏิเสธตรรกะที่เน้นตลาดของกลุ่มการจัดการนิคมหรือกลุ่มการจัดการภาครัฐแนวใหม่

กล่าวโดยสรุป แนวคิดการบริการสาธารณะใหม่ มุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ “ฟัง” มากกว่า “สั่ง” และ “รับใช้หรือให้บริการพลเมือง” มากกว่า “กำกับหรือควบคุม” รัฐต้องสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนไทยทุกคน และมุ่งที่ผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันประชาชนต้องก้าวสู่การเป็นพลเมือง เป็นผู้ตื่นรู้ เข้าใจปัญหาของตน ลุกขึ้นมาจัดการกับปัญหาของตนเอง มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และประเมินตรวจสอบ (ชมภูนุช หุ่นนาค, 2560, หน้า 125)

2.2 หลักจริยธรรมของการบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS)

เอกลักษณ์เชิงจริยธรรม (Ethical identity) ของผู้บริหารสาธารณะคือ ความเป็นพลเมือง ผู้ซึ่งได้รับการว่าจ้างให้ทำงานเพื่อประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นพลเมืองมืออาชีพ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานในชุมชนการเมืองที่มีความซับซ้อน และทำงานแทนประชาชนผู้ซึ่งไม่สามารถทำงานด้วยตัวเองได้ ผู้บริหารสาธารณะ จึงเปรียบเสมือนพลเมืองที่มีความรับผิดชอบเฉพาะด้าน ที่ได้รับความไว้วางใจให้ทำงานแทนผู้อื่น เช่นเดียวกับผู้พิทักษ์ทรัพย์สิน (Trustees) และทำงานให้กับประชาชนหรือพลเมืองในองค์รวม ดังนั้น จริยธรรมสำหรับผู้บริหารภาครัฐภายใต้กระบวนการบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS) (Cooper, 1991; Denhardt & Denhardt, 2003 อ้างถึงใน สัจญญา เคนาภูมิ, 2561, หน้า 194)

1) รับใช้พลเมือง (ประชาชน) ไม่ใช่ลูกค้า โดยผู้บริหารต้องยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นผลลัพธ์ เน้นหลักการสร้างภารกิจภาครัฐแบบมีส่วนร่วม สร้างค่านิยมร่วม (Shared Values) สร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ (Trust) สร้างความร่วมมือ (Collaboration) ท่ามกลางพลเมืองและระหว่างพลเมืองด้วยกัน การส่งเสริมบทบาทพลเมืองประชาธิปไตย การสร้าง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และการจัดบริการสาธารณะในฐานะการขยายบทบาทของความเป็นพลเมือง

2) การแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะ โดยผู้บริหารสาธารณะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องต่อการสร้างหลักการผลประโยชน์สาธารณะ ดังนั้นจริยธรรมของการบริหารสาธารณะ ไม่ควรเน้นการหาทางแก้ปัญหาดังคมแบบรีบด่วน และผลักดันโดยทางเลือกส่วนบุคคล แต่ต้องสร้างหลักการร่วมที่ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์และความรับผิดชอบ โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการพัฒนาและบริหารนโยบายสาธารณะ ด้วยการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ การปรึกษาหารือ การเป็นหุ้นส่วน และกระตุ้นบทบาทและความสำคัญของการโต้เถียงและวาทกรรมสาธารณะ (Public Discourse)

3) ให้คุณค่ากับภาวะพลเมืองมากกว่าภาวะการณ้ประกอบการ ซึ่งผลประโยชน์สาธารณะ จะมีการก้าวรุดหน้าก็โดยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ของรัฐและพลเมืองที่มีความผูกพัน (Committed) ที่จะเกี่ยวข้องต่อสังคมมากกว่าการที่ผู้บริหารเล่นบทบาทผู้ประกอบกิจการและถือว่าเงินสาธารณะ (Public Money) เสมือนเงินของตนเอง

4) กิดเชิงยุทธศาสตร์โดยกระทำเชิงประชาธิปไตย ทั้งนโยบายและแผนงานที่ตั้งใจตอบสนองความต้องการของสาธารณะ สามารถบรรลุความสำเร็จได้โดยอาศัยความพยายามร่วมกัน และบนพื้นฐานของ กระบวนการความร่วมมือ (Collaborative processes)

5) จงตระหนักในความรับผิดชอบ (Accountability) โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรมิชอบเขตความสนใจไกลกว่าหรือมากกว่าตลาด (Market) ในกรอบจริยธรรม ควรใส่ใจในกฎหมาย ค่านิยม ชุมชน บรรทัด ฐานการเมือง มาตรฐานวิชาชีพ และความสนใจของพลเมือง มีความรับผิดชอบ ในทางกฎหมาย การเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ผลประโยชน์สาธารณะ ประเด็นจริยธรรม วิชาชีพ และกรอบจริยธรรม

6) การรับใช้มากกว่าการกำกับทิศทาง รัฐต้องสร้างสถานะผู้นำ บนฐานค่านิยมและร่วมกัน (Shared, Value-Based leadership)

7) ให้คุณค่ากับคนไม่ใช่เพียงแค่การเพิ่มผลผลิต องค์การสาธารณะและเครือข่าย ที่ทำงานร่วมกันจะประสบความสำเร็จ โดยการปฏิบัติการบนฐานจริยธรรมที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการความร่วมมือ การสร้างภาวะผู้นำร่วม การให้ความเคารพต่อทุกฝ่ายทุกคนที่เกี่ยวข้อง

2.3 การบริการสาธารณะแนวใหม่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เมื่อการบริหารงานของภาครัฐเริ่มมีปัญหาไม่สามารถปรับตัวต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายนอกได้ ภาครัฐจึงปรับบทบาทใหม่โดยรัฐทำหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ลักษณะความร่วมมือดังกล่าวสะท้อนแนวคิดการบริหาร

จัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) การปรับปรุงระบบราชการจากผู้ปฏิบัติมาเป็นผู้กำกับดูแล ออกกฎหมาย กำหนดทิศทางให้กับสังคม นำไปสู่ระบบการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทย

การจัดบริการสาธารณะด้านการให้บริการจึงเป็นการนำเอาแนวคิดหลักการบริหารธุรกิจ ของภาคเอกชนมาใช้กับงานภาครัฐที่เน้นการลดระบบราชการให้เล็กลง (Downsizing) เน้นการ กระจายอำนาจ (Decentralization) ตลอดจนเน้นการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ (Efficiency and Effectiveness) ซึ่งในที่นี้การให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจตาม หลักการบริการสาธารณะแนวใหม่คือการให้บริการมากกว่ากำกับทิศทาง (Serve Rather than Steer) เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจถือเป็นข้าราชการ และบทบาทที่สำคัญของข้าราชการคือการให้บริการ หรือ Service delivery ซึ่งในปัจจุบันการให้บริการอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะต้องมีการ เจริญต่อรอง พูดคุยสนทนา ปรีกษาหารือ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงควรฝึกฝนให้เพิ่มบทบาทของการช่วย อำนวยความสะดวก คอยใกล้ชิด และประนีประนอม ช่วยเหลือแก้ไข รวมถึงการพัฒนาทักษะ ภาวะผู้นำผู้ตาม การจัดการความขัดแย้ง การเจริญต่อรอง การประนีประนอมและระงับข้อพิพาท เป็นต้น ซึ่งคือการสร้างค่านิยมที่ดี หรือค่านิยมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในการทำงาน (สร้อยพัทธ์ เอี้ยวเจริญ, 2562, หน้า 230)

3. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT)

เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือที่เรียกว่าไอที (IT) ถือว่ามีบทบาทมากในปัจจุบัน กล่าวคือ ปัจจุบันมีการใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงาน มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูล หรือรับส่งข้อมูล ระหว่างกัน ตลอดจนการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือโทรศัพท์มือถือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเข้ามาใช้งานในทุกระดับชั้น ขององค์กร

3.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในทุกวงการ ขณะเดียวกัน ทุกวงการต่างให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศแทบทั้งสิ้น คำว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยคำว่า “เทคโนโลยี” และ “สารสนเทศ” ซึ่งแต่ละคำกล่าวโดยสรุปมีความหมายว่า

เทคโนโลยี (Technology) หมายถึง การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หลักความเป็นจริง มาประยุกต์ใช้เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ หรือ การนำความรู้ ทักษะ และ ทรัพยากร มาสร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการโดยผ่านกระบวนการ เพื่อแก้ไขปัญหา หรือเพิ่มความสามารถ ในการทำงานของมนุษย์

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ได้ผ่านการประมวลผลจากข้อมูลพื้นฐานสามารถนำสารสนเทศที่ได้จากการประมวลผลหรือจัดระบบแล้วไปใช้งาน เพื่อให้ความหมายและคุณค่าสำหรับผู้ใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) หมายถึง การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล และการเผยแพร่ มาจัดการสารสนเทศให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การจัดเก็บรักษาข้อมูล โดยอาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร โทรคมนาคม เป็นต้น หรืออีกนัยหนึ่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีในการจัดการซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างสรรค์จัดเก็บ แสดงผล แลกเปลี่ยน เผยแพร่และจัดการข้อมูลในรูปแบบเสียง ภาพ ข้อความหรือตัวเลขด้วยการใช้คอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูล (Thipthanya Suwannachart, 2563, ออนไลน์)

วิทวัส วรินทร์เวช (2545, หน้า 31) สรุปความหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ ไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทั้งปวงเพื่อจัดทำสารสนเทศไว้ใช้งาน ซึ่งประกอบไปด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคมเป็นหลัก และรวมถึงเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการจัดการและจัดเก็บข้อมูล ส่วนการสื่อสารโทรคมนาคมใช้เป็นที่ในการจัดส่งข้อมูลเผยแพร่และเสียงออกไปเพื่อสื่อสารกัน ตลอดจนถึงแนวความคิด ระบบ วิธี เครื่องมือ เครื่องใช้ทางการสื่อสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บ ประมวลผล คั่นเก็บ และเผยแพร่สารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสาร ข้อมูลและโทรคมนาคม รวมทั้งการประยุกต์ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เหล่านั้น ในงานสารสนเทศและงานบริการด้านอื่น ๆ

กิตติ ภัคดีวัฒนกุล (2546, หน้า 281-282) ได้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศว่า หมายถึง การรวบรวมองค์ประกอบต่าง ๆ (ข้อมูล การประมวลผล การเชื่อมโยงเครือข่าย) เพื่อนำเข้า (Input) ทุกรูปแบบใด ๆ แล้วนำมาผ่านกระบวนการบางอย่าง (Process) ที่อาจใช้คอมพิวเตอร์ช่วยเพื่อเรียงเรียงเปลี่ยนแปลงและจัดเก็บ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output) คือ สารสนเทศที่สามารถใช้สนับสนุนการตัดสินใจได้

สุกิจา พงษ์สุวรรณ (2547, หน้า 7) ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศว่า หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดหา การจัดเก็บ ประมวลผล และเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้นำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง งานประยุกต์ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การสร้างระบบสารสนเทศแบบต่าง ๆ มีการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ ระบบการสื่อสาร โทรคมนาคมไปใช้ในหน่วยงานหรือธุรกิจต่าง ๆ

มุ่งไปที่การคิดค้นอย่างสะดวกรวดเร็ว รวมถึงการจัดทำรายงาน ตลอดจนการจัดทำผลลัพธ์ของข้อมูลให้สามารถค้นหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2547, หน้า 20) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย เทคโนโลยีสำคัญสองสาขา คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารคมนาคม โดยเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์จะช่วยให้เราสามารถจัดเก็บ บันทึก และประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ส่วนเทคโนโลยีสื่อสาร โทรคมนาคม ช่วยให้เราสามารถส่งผลลัพธ์ของการใช้งานคอมพิวเตอร์ไปให้ผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็วและสะดวก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2548, หน้า 278) ให้ความหมายเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่า เป็นการแพร่กระจายข่าวสารไปทั่วโลก การที่ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด สามารถรับรู้ สัมพันธ์ หรือรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วกว้างขวาง ซึ่งเนื่องมาจากการพัฒนาระบบสารสนเทศ

กล่าวโดยสรุป เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่ทำให้เกิดวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดเก็บข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ การส่งผ่าน การสื่อสารสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ การรับสารสนเทศ รวมถึงการสร้างสังคมและอุตสาหกรรมด้านสารสนเทศ และการจัดการสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ

3.2 ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการพัฒนาและเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกวงการหันมาปรับตัวให้เท่าทันกับการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีและสารสนเทศ ซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้คนไว้หลายประการดังต่อไปนี้ (ยีน ภูสุวรรณ, 2563, ออนไลน์)

ประการที่หนึ่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้สังคมเปลี่ยนจากสังคมอุตสาหกรรมมาเป็นสังคมสารสนเทศ

ประการที่สอง เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนจากระบบแห่งชาติไปเป็นเศรษฐกิจโลก ที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของโลกผูกพันกับทุกประเทศ ความเชื่อมโยงของเครือข่ายสารสนเทศทำให้เกิดสังคมโลกาภิวัตน์

ประการที่สาม เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้องค์กรมีลักษณะผูกพัน มีการบังคับบัญชาแบบแนวราบมากขึ้น หน่วยธุรกิจมีขนาดเล็กกลง และเชื่อมโยงกันกับหน่วยธุรกิจอื่นเป็นเครือข่าย การดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันกันในด้านความเร็ว โดยอาศัยการใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารโทรคมนาคมเป็นตัวสนับสนุน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว

ประการที่สี่ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยีแบบสุนทรียสัมผัส และสามารถตอบสนองตามความต้องการ การใช้เทคโนโลยีในรูปแบบใหม่ที่เลือกได้เอง

ประการที่ห้า เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดสภาพทางการทำงานแบบทุกสถานที่และทุกเวลา

ประการที่หก เทคโนโลยีสารสนเทศ ก่อให้เกิดการวางแผนการดำเนินการระยะยาวขึ้น อีกทั้งยังทำให้วิถีการตัดสินใจ หรือเลือกทางเลือกได้ละเอียดขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว เทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทที่สำคัญในทุกวงการ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกด้านความเป็นอยู่ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การแพทย์ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมการเมือง ตลอดจนการวิจัย และการพัฒนาต่าง ๆ

3.3 องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นอาจกล่าวได้ว่า ประกอบขึ้นจากเทคโนโลยีสองสาขาหลักคือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม

ณัฐพันธ์ เฆรนนท์ (2547, หน้า 40) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

1) ระบบประมวลผลความซับซ้อนในการปฏิบัติงานและความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย ทำให้การจัดการและการประมวลผลด้วยมือไม่สะดวก ถ้าช้าและอาจผิดพลาด ปัจจุบันองค์การจึงต้องทำการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สนับสนุนในการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้การทำงานถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

2) ระบบสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการจัดการและการประมวลผลตลอดจนการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศที่ดีต้องประยุกต์อิเล็กทรอนิกส์และผู้ใช้ที่อยู่ห่างกัน ให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การจัดการข้อมูล ปกติบุคคลที่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยี จะอธิบาย ความหมายของเทคโนโลยีโดยให้ความสำคัญกับส่วนประกอบสองประการแรก แต่ผู้ที่สนใจในการจัดการ (Data/Information Management) จะให้ความสำคัญกับส่วนประกอบที่สาม ซึ่งมีความเป็นศิลปะในการจัดรูปแบบการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่สำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ส่วนต่าง ๆ ที่ทำให้ระบบสารสนเทศทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (วิสุทธิ ศิริพรนพคุณ, 2563, ออนไลน์) จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย

1) ฮาร์ดแวร์ (Hardware) หมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์รอบข้าง รวมถึงอุปกรณ์สื่อสารสำหรับเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เข้าเป็นเครือข่าย ช่วยในการจัดการสารสนเทศ ประมวลผล

คัดเลือก จำนวน หรือพิมพ์รายงานผลตามที่ต้องการ คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่ทำงานได้รวดเร็ว มีความแม่นยำ ทำงานได้ต่อเนื่อง องค์ประกอบของฮาร์ดแวร์ ได้แก่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ของเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการปฏิบัติการหรือประมวลผลในด้านต่าง ๆ เช่น ประมวลผลกลาง หน่วยความจำ เครื่องพิมพ์ จอภาพ แป้นพิมพ์ เป็นต้น

2) ซอฟต์แวร์ (Software) เป็นชุดคำสั่งหรือ โปรแกรมที่จัดเตรียมขึ้นเพื่อให้ฮาร์ดแวร์ควบคุมอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามต้องการ ซึ่งซอฟต์แวร์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย ซอฟต์แวร์ระบบ (System Software) และซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software)

3) บุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมหรือสั่งการให้คอมพิวเตอร์ทำงานตามที่กำหนดไว้

4) ฐานข้อมูล เป็นการจัดการข้อมูลให้สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันโดยไม่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน

5) เทคโนโลยีสื่อสาร เป็นการใช้เทคโนโลยีโทรคมนาคมในการรับและส่งข้อมูล (Data) หรือสารสนเทศ (Information) จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

ภาพประกอบที่ 2.1 องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ที่มา: กัมปนาท ฤทธิชู, 2563, ออนไลน์

3.4 ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน มีการตอบสนองต่อการใช้งานอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากประโยชน์จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

สุชาติ ภิระนันท์ (2542, หน้า 51-52) ได้เสนอประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

1) ช่วยให้มีการตัดสินใจที่ดีขึ้น จากการมีสารสนเทศประกอบการตัดสินใจและการพิจารณาเลือกภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ

2) ลดค่าใช้จ่าย เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ประหยัดเวลาการทำงานหรือลดค่าใช้จ่ายในการทำงานลง

3) เพิ่มคุณภาพสินค้าและบริการ เช่น ทำให้ลูกค้ามีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้ามากขึ้น สามารถติดต่อกับศูนย์บริการหรือรับบริการได้สะดวกขึ้น พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยมีการค้นคว้าผ่านระบบเครือข่าย เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากสถานที่อื่นนอกสถานศึกษา เป็นการฝึกให้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

4) เพิ่มรายได้ของธุรกิจ เนื่องจากคุณภาพของสินค้าหรือบริการที่ดี สามารถแข่งขันได้มากขึ้น

5) สร้างสินค้าหรือบริการใหม่ ระบบที่พัฒนาขึ้นอาจเป็นที่ต้องการของหน่วยงานอื่นหรือทำให้เกิดการขยายการดำเนินการ เช่น การสร้างเครือข่ายห้องเรียนในการสอนทางไกลผ่านเครือข่ายการสื่อสาร ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนพร้อมกันในสถานที่ต่างกัน เป็นต้น

6) สร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน (Competitive advantage)

7) สร้างพันธมิตร (Alliances) ในการดำเนินงาน เช่น การร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

8) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

9) ช่วยในการรีปรับระบบ (Reengineering) ด้วยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการปรับระบบ

ชัยพนธ์ รักษาม (2545, หน้า 33) ได้เสนอประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

1) มีความสะดวกรวดเร็วในระหว่างการทำงาน

2) ลดปริมาณผู้ดำเนินงานและสามารถประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงได้อีกทางหนึ่ง

3) ระบบการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีระเบียบมากขึ้นกว่าเดิม

4) ลดข้อผิดพลาดของเอกสารในระหว่างการทำงานได้

5) สร้างความโปร่งใสให้กับหน่วยงานหรือองค์กรได้

6) ลดปริมาณเอกสารในระหว่างการทำงานได้มาก

7) ลดขั้นตอนในระหว่างการทำงานได้มาก

8) ประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บเอกสาร

3.5 ผลกระทบทางด้านลบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ ขณะเดียวกันก็มีผลกระทบทางด้านลบด้วยเช่นกัน ซึ่งผลกระทบทางด้านลบ สามารถสรุปได้ ดังนี้ (จิระพงษ์ โพธิ์พันธ์, 2561, ออนไลน์)

1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การสร้างเว็บไซต์แอปพลิเคชันระบบอินเทอร์เน็ตเข้าไป เพื่อทำธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น การลักลอบขโมยหมายเลขบัตรเครดิต

2) ผลกระทบทางด้านสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ก่อให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ ขึ้น เนื่องจากการเป็นสังคมแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่ต้องเห็นหน้ากัน เพราะฉะนั้น จึงอาจเกิดปัญหาอาชญากรรมบนเครือข่าย ตัวอย่างเช่น อาชญากรรมในรูปของการขโมยความลับ เกิดการหลอกลวงกันอย่างที่เรารู้เห็นเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ เช่น การให้บริการสารสนเทศที่มีการหลอกลวง การแชทกันทางอินเทอร์เน็ต หลังจากสนทนากันดีแล้ว ก็มีการนัดการออกไปพบปะกันจริง ๆ ซึ่งหากเป็นผู้ไม่หวังดี ก็จะเกิดการล่อลวงเด็กสาวไปทำมิดีมิร้ายได้ รวมถึงการบ่อนทำลายข้อมูลและไวรัส

3) ผลกระทบทางด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การโจรกรรมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง

4) ผลกระทบการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลโดยการเผยแพร่ข้อมูลหรือรูปภาพต่อสาธารณชน ซึ่งข้อมูลบางอย่าง อาจไม่เป็นจริงหรือยังไม่ได้พิสูจน์ความถูกต้องออกสู่สาธารณชน ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลโดยไม่สามารถป้องกันตนเองได้ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งต้องมีกฎหมายออกมาให้ความคุ้มครองเพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในทางที่ถูกต้อง

กล่าวโดยสรุป ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน จนแทบจะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของมนุษย์และในทุกวันนี้เทคโนโลยีก็ได้ถูกพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปอย่างไม่หยุดยั้ง เทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการสื่อสาร การคมนาคม ทำให้มนุษย์สามารถติดต่อถึงกันข้ามทวีปได้โดยใช้เวลาไม่ถึงนาที นอกจากนี้ ยังรวมถึงด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ฯลฯ แต่ในขณะเดียวกัน เทคโนโลยีก็อาจก่อให้เกิดโทษมหันต์ได้ ถ้ามนุษย์นำมันไปใช้ในทางที่ผิด เช่น การโจรกรรมข้อมูล ลักลอบเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลของธนาคารหรือโรงพยาบาล การสร้างจีปนาวิธและระเบิดนิวเคลียร์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดโทษอย่างร้ายแรง ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก โดยเป็นปัญหาที่เคยประสบมาแล้ว ดังนั้นจะเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของมนุษย์ตราบดีที่มนุษย์ยังคงต้อง

พึ่งพาเทคโนโลยีอยู่ ซึ่งผลกระทบต่อมนุษย์ที่จะเกิดแก่มนุขณ์นั้นจะร้าย ดี มากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ประดิษฐ์ คิด ทำ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้นั่นเอง

4. แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Hi-Tech Crime)

สถานการณ์ในปัจจุบัน มนุษย์ทุกคนกำลังเผชิญหน้ากับอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ๆ ที่ผู้กระทำความผิดเลิกใช้กำลัง จักซิง วังราว เพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การก่ออาชญากรรมทำได้ง่ายขึ้น ได้เงินมากขึ้น และเสี่ยงต่อการถูกจับกุมน้อยลง อาชญากรรมรูปแบบใหม่นี้เราเรียกว่า “อาชญากรรมทางเทคโนโลยี” หรือ “อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์” คือการใช้เทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ รวมทั้งอุปกรณ์ไฮเทคอื่น ๆ เป็นเครื่องมือช่วยในการกระทำความผิด ซึ่งลักษณะของอาชญากรรมประเภทนี้ คือ รวดเร็ว ใช้พื้นที่กว้างขวาง สืบสวนตามจับกุมได้ยาก ช่องทางการกระทำความผิดมีทั้งทางเว็บไซต์, เว็บบอร์ด, ห้องสนทนา, อีเมล, ICQ, MSN และ SMS รูปแบบก็มีสารพัดตั้งแต่ หมิ่นประมาท น้อโกง ก่อการร้าย การพนัน ค้าประเวณี ขายสินค้าผิดกฎหมายจำพวกยาเสพติด สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ วัตถุลามกอนาจาร เผยแพร่ภาพโป๊ การเจาะระบบ (hacking) เพื่อขโมยข้อมูลหรือเปลี่ยนหน้าเว็บเพจ และ อื่น ๆ อีกมากมาย เท่าที่สติปัญญาของมนุษย์จะคิดค้นขึ้นมาได้ (เพ็ญศิริ จันทรประทีปฉาย, 2548, หน้า 20-24)

4.1 ความหมายของการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งปวง เพื่อจัดทำสารสนเทศ ดังนั้น “การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ” มีผู้ให้ความหมายที่มากมายหลากหลาย แต่พอจะสรุปได้ดังนี้

ศูนย์วิจัยกฎหมายและพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2558, หน้า 15) ได้กล่าวถึงการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไว้ว่า การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือที่เรียกโดยส่วนมากจะอ้างอิงถึงสิ่งที่เรียกว่า Cybercrime ซึ่งเป็นคำเรียกการกระทำความผิดประเภทหนึ่งที่กระทำบน “ไซเบอร์สเปซ” (Cyberspace) ซึ่งในทางทฤษฎียังไม่แน่ใจว่าหมายถึงสิ่งใดครอบคลุมพฤติกรรมใดบ้าง โดยมากจะเป็นที่เข้าใจว่า หมายถึง การกระทำความผิดตามฐานความผิดดั้งเดิมที่มีการกำหนดไว้ให้เป็นความผิดไว้ทั่วโลก เช่น น้อโกง (Fraud) หรืออนาจาร (Pornography) เป็นต้น ซึ่งได้กระทำผ่านระบบคอมพิวเตอร์

แนวทางในการกระทำความผิดนี้ ได้รับมาปรับใช้ในประเทศไทยโดยออกเป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้ การกระทำความผิดบางประเภทที่ถือเป็นการกระทำตามกฎหมายที่มีอยู่เดิม หากเป็นการกระทำความผิดที่ทำความเสียหายกับระบบคอมพิวเตอร์ให้เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามความหมายของพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ฯ ด้วย (พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 และ มาตรา 15)

4.2 รูปแบบ/ประเภทของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจุบันอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดขึ้นหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่มีผลกระทบต่อชีวิต ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบเศรษฐกิจ โดยสามารถแยกประเภทอาชญากรรมได้ 9 ประเภท ประกอบด้วย (นิเวศน์ อภาวศิน, 2557; นัทธมน เพชรกล้า, 2562, หน้า 8)

1) อาชญากรรมที่เป็นการขโมยข้อมูล ซึ่งหมายรวมถึงการขโมยข้อมูลจาก Internet Service Provider หรือผู้ให้บริการที่มีเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต

2) อาชญากรรมที่เอาการสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์มาขยายความสามารถในการกระทำความผิด เช่น การค้าขายยาเสพติดโดยใช้การสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือติดต่อกับเครือข่ายอาชญากรรม เพื่อขยายความสามารถในการประกอบอาชญากรรม

3) การละเมิดลิขสิทธิ์ การปลอมแปลง

4) การใช้คอมพิวเตอร์และการสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีเครือข่ายทั่วโลก เผยแพร่ภาพลามกอนาจาร รวมถึงข้อมูลที่ไม่สมควร

5) การฟอกเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใช้อุปกรณ์ทางคอมพิวเตอร์และการสื่อสารเป็นเครื่องมือ

6) อันธพาลทางคอมพิวเตอร์ หรือพวกก่อการร้าย

7) การค้าขายหรือลงทุนโดยหลอกลวงผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์

8) การโอนเงิน เมื่อสามารถเข้าไปในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของธนาคารได้แล้วใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ไปเปลี่ยนหรือตัดแปลงข้อมูล และ โอนทรัพย์สินหรือเงินจากบัญชีบัญชีหนึ่งไปยังอีกบัญชีหนึ่ง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า รูปแบบหรือประเภทต่าง ๆ ของอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จะถูกแบ่งตามลักษณะเชิงปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

4.3 องค์ความรู้ในงานสืบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ความรู้ในการสืบสวนการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มักจะมีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมากขึ้น ซึ่งในหลายลักษณะ

เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นการกระทำความผิดประกอบด้วยลักษณะความผิด ดังนี้ (ยุทธศักดิ์ เทียมทัศน, 2558, หน้า 11-13)

1) คอมพิวเตอร์มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ดังนี้

(1) คอมพิวเตอร์เป็นวัตถุหรือเป้าหมายที่เป็นฝ่ายถูกระทำความ

(2) คอมพิวเตอร์ถูกใช้เป็นอุปกรณ์หลักในการกระทำความผิด

(3) คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

2) คอมพิวเตอร์กับการกระทำความผิดในลักษณะต่างๆ

ลักษณะดังต่อไปนี้ อาจจะเป็นความผิดที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในรูปแบบต่าง ๆ บางอย่างอาจมีความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 บางกรณีก็อาจจะไม่เกี่ยวข้องเลย แต่ก็ถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้

คอมพิวเตอร์ ตกเป็นเป้าหมายหรือถูกระทำความผิด เช่น

- การบุกรุกระบบ
- การเปลี่ยนแปลงหน้าเว็บไซต์โดยมิชอบ (Web Defacement)
- การทำให้ระบบไม่สามารถใช้งานได้ (Denial Of Service)
- การจารกรรมข้อมูล

คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมืออุปกรณ์หลักที่ใช้ในการกระทำความผิด เช่น

- การหมิ่นประมาท
- การบุกรุกระบบ แล้วยลบ แก้ไข ทำลายข้อมูลบนเซิร์ฟเวอร์
- ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง
- การล่อลวงผ่านเว็บไซต์ เช่น มีการ โปสต์ การแซทผ่าน โปรแกรม
- เว็บไซต์ลามกอนาจาร
- การหลอกลวงซื้อขายสินค้าผ่านเว็บไซต์
- การขายของผิดกฎหมายทางเว็บไซต์ เช่น ซื้อขายอาวุธปืน ยาเสพติด
- การขโมยเว็บไซต์ เช่น โดเมน
- การขโมยข้อมูลบัตรเครดิต

คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่เกี่ยวข้องหรือเก็บข้อมูลการกระทำความผิด

- คดีอาชญากรรมปกติ อาจจะมีการส่งข้อความไปให้กระทำความผิด นัดหมาย ส่งยาเสพติด การข่มขู่ เป็นต้น

- ขบวนการแฮร์ลุคโซ่ มีการใช้เก็บข้อมูลสมาชิกในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์
จัดเก็บข้อมูลชนิดอื่น

3) รูปแบบของพยานหลักฐานที่อาจพบได้เมื่อเกิดการกระทำความผิด

หลักฐานดังต่อไปนี้ อาจจะได้ว่าเป็นพยานหลักฐานในการกระทำความผิดได้ ที่เจ้าหน้าที่
งานสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือที่พนักงานสอบสวนทุกคนพึงจะต้องค้นหา และ
จัดเก็บไว้ให้ได้ เพื่อใช้ในการดำเนินการขยายผลหาตัวผู้กระทำความผิดได้ ตัวอย่างเช่น

- Chat Logs
- อีเมลล์
- รูปภาพและไฟล์วีดีโอ
- ข้อมูลทางการเงิน
- ชื่อที่ใช้เซท
- โปรแกรมดาวน์โหลด / อัปโหลดไฟล์
- โปรแกรมเข้ารหัส
- โปรแกรมตัดต่อรูปภาพ
- โปรแกรมทำบัตร์ปลอม

4) ลักษณะของพยานหลักฐานในคดีต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีคดีมากมายหลายประเภท
ยกตัวอย่างแนวทางการสืบสวน บางแนวทาง ดังนี้

การสืบสวนคดีข้อ โกงทางคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างเช่น

- ข้อมูลบัญชีชื่อผู้ใช้งาน
- ซอฟแวร์และไฟล์ทางการเงินและบัญชี
- สมุดบันทึกต่าง ๆ
- ข้อมูลลูกค้า
- ข้อมูลบัตรเครดิต
- ฐานข้อมูล
- ซอฟต์แวร์ของกล้องดิจิตอล
- รายการทรัพย์สิน

การสืบสวนคดีภาพโป๊เด็กและการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ตัวอย่างเช่น

- Chat Logs
- อีเมลล์ จดหมาย และบันทึกต่าง ๆ
- เกมออนไลน์

- Log การใช้งานอินเทอร์เน็ต
- ไฟล์ภาพยนตร์
- ไดรเรคทอรีที่ใช้จัดเก็บรูปภาพ

การสืบสวนคดีฆาตกรรม ตัวอย่างเช่น

- สมุดบันทึกที่อยู่
- ข้อมูลการใช้งานโทรศัพท์
- ไดอารี่
- ข้อมูลการเงิน
- อีเมลล์ จดหมาย และบันทึกต่าง ๆ
- แผนที่ ข้อมูล GPS
- พิณัยกรรม เอกสารทางกฎหมาย

การสืบสวนความผิดเกี่ยวกับซอฟต์แวร์ ตัวอย่างเช่น

- Chat Logs
- อีเมลล์ จดหมาย และบันทึกต่าง ๆ
- ไฟล์ภาพใบรับรองซอฟต์แวร์
- Log การใช้งานอินเทอร์เน็ต
- ซอฟต์แวร์สำหรับการแคร็ก
- การจัดการไฟล์ไดเรคทอรีและการตั้งชื่อไฟล์ตามหมวดหมู่ต่าง ๆ

4.4 งานสอบสวนสืบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานภาครัฐหน่วยหนึ่ง ที่มีภารกิจรับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ในส่วนของการรับมือกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้มีการสร้างหน่วยงานพิเศษที่มีความรู้ความชำนาญพิเศษขึ้นมาในองค์กรเดิม รวมทั้งสร้างหน่วยงานใหม่ เพื่อให้การปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความซับซ้อนและส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง ในระดับประเทศ เช่น การจัดตั้งกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) รวมทั้งกองบัญชาการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) ที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่ แต่จากการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรับมือกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (2559, หน้า 76-78) ของกองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พบว่าในส่วนของการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรับมือกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ยังต้องประสบปัญหาสำคัญ คือ

- 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ด้านเทคนิคการสืบสวนสอบสวน
- 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจยังมีความจำเป็นต้องเพิ่มทักษะทางด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน
- 3) เจ้าหน้าที่ตำรวจยังประสบกับความยากลำบากในการตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์
- 4) การขาดสถิติและความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของอาชญากรรม คอมพิวเตอร์
- 5) ข้อจำกัดในการปรับใช้กฎหมายลักษณะพยาน โดยเฉพาะในเรื่องของการตีความ
- 6) ประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 7) ความยากลำบากในการติดตามวิวัฒนาการทางคอมพิวเตอร์ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

จากปัญหาในประเด็น เจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจในเรื่องของการสืบสวน สอบสวนคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีนั้น ยังขาดการแบ่งปันความรู้และการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันเอง กล่าวคือ เมื่อมีเจ้าหน้าที่เข้ามาใหม่ก็จะให้ลงปฏิบัติหน้าที่โดยทันที โดยยังไม่มีการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงานจริง โดยให้เรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ท่านอื่นที่เคยทำงานด้านนี้มาก่อนเป็นผู้ฝึกสอนให้ และเมื่อลงมือปฏิบัติงานส่งผลให้เกิดความล่าช้า ทำให้เกิดผลเสียต่อรูปคดี ซึ่งทำให้ผู้เสียหายที่มาร้องทุกข์นั้นได้รับความเสียหาย รวมถึงผู้กระทำความผิดก็จะยังไม่ถูกจับกุมดำเนินคดี ทำให้เกิดความเสียหายต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นอย่างมาก อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจนมีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยจนครบวาระการแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งยังหน่วยงานอื่น ก็จะมีความรู้ติดตัวเจ้าหน้าที่เหล่านั้นไปด้วย และจะผลเสียต่อหน่วยงานเป็นอย่างมาก ทั้งงบประมาณต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการฝึกอบรม พัฒนาเจ้าหน้าที่ใหม่ให้มีความรู้ความสามารถขึ้น (ยุทธศักดิ์ เทียมทัศน, 2558, หน้า 1)

4.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

สังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสังคมใหม่ การอยู่ร่วมกันในสังคมสารสนเทศ จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกัน โดยสันติและสงบสุข เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทุกวันนี้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน มีการใช้คอมพิวเตอร์ และระบบสื่อสารกันมา ขณะเดียวกันก็มีผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทางที่ไม่ถูก ไม่ควร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ และเมื่อมีกฎหมาย แล้ว ผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะปฏิเสธความผิดว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้

กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย เริ่มวันที่ 15 ธันวาคม 2541 โดยคณะ กรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (กสทช.) ได้ทำการศึกษาและยกร่างกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

1) กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Transactions Law) เพื่อรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมอกับกระดาษ อันเป็นการรองรับนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ ซึ่งแต่เดิมอาจจะจัดทำขึ้นในรูปแบบของหนังสือให้เท่าเทียมกับนิติสัมพันธ์รูปแบบใหม่ที่ จัดทำขึ้นให้อยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมตลอดทั้งการลงลายมือชื่อในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และการรับฟังพยานหลักฐานที่อยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

2) กฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Signatures Law) เพื่อรับรองการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยกระบวนการใดๆ ทางเทคโนโลยีให้เสมอกับการลงลายมือชื่อธรรมดา อันส่งผลต่อความเชื่อมั่นมากขึ้นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดให้มีการกำกับดูแลการให้บริการ เกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

3) กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน (National Information Infrastructure Law) เพื่อก่อให้เกิดการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ อันได้แก่ โครงข่าย โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ สารสนเทศ ทรัพยากรมนุษย์ และ โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศสำคัญ อื่น ๆ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสังคม และชุมชนโดยอาศัยกลไกของรัฐ ซึ่งรองรับเจตนารมณ์สำคัญประการหนึ่งของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 78 ในการกระจายสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และนับเป็นกลไกสำคัญในการช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคม อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการปกครองตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน และนำไปสู่สังคมแห่งปัญญา และการเรียนรู้

4) กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Law) เพื่อก่อให้เกิดการรับรองสิทธิ และให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งอาจถูกประมวลผลเปิดเผย หรือเผยแพร่ถึงบุคคลจำนวนมากได้ในระยะเวลาอันรวดเร็วโดยอาศัยพัฒนาการทางเทคโนโลยี จนอาจก่อให้เกิดการนำข้อมูลนั้นไปใช้ในทางมิชอบอันเป็นการละเมิดต่อเจ้าของข้อมูล ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการรักษาดุลยภาพระหว่างสิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัว เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร และความมั่นคงของรัฐ

5) กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (Computer Crime Law) เพื่อกำหนดมาตรการทางอาญาในการลงโทษผู้กระทำความผิดต่อระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์

ระบบข้อมูล และระบบเครือข่าย ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพ และการคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของสังคม

6) กฎหมายเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Funds Transfer Law) เพื่อกำหนดกลไกสำคัญทางกฎหมายในการรองรับระบบการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งที่เป็น การโอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินรูปแบบใหม่ในรูปของเงินอิเล็กทรอนิกส์ ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อระบบการทำธุรกรรมทางการเงิน และการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มากยิ่งขึ้น

7) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ผ่านการเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติ และได้รับการลงพระปรมาภิไธย ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2550 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา

ดังนั้นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต โดยทั่วไป ผู้ให้บริการ ซึ่งรวมไปถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เปิดบริการอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้อื่นหรือกลุ่มพนักงานนักศึกษาในองค์กร ควรทราบถึงรายละเอียดของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยประเทศไทยได้มีการนำมาบังคับใช้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ความเป็นมาของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

(1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน

(1.1) ความสำคัญของคอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน

(1.2) ผลของการกระทำผิดกระทบหรือความเสียหายในวงกว้างและรวดเร็ว

(1.3) ยังไม่มีกฎหมายกำหนดความผิดมาก่อน

- การที่กฎหมายอาญามุ่งคุ้มครอง วัตถุที่มีรูปร่างเท่านั้น แต่ในยุคไอที ข้อมูลข่าวสาร เป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง ตัวอย่างของการก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การโจรกรรมเงินในบัญชีลูกค้าของธนาคาร การโจรกรรมความลับของบริษัทต่าง ๆ ที่เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ การปล่อยไวรัส เข้าไปในคอมพิวเตอร์

- พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์นั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาและถูกกระทำได้ง่ายแต่ ยากต่อการสืบหา

- ปัญหาเรื่องขอบเขตพื้นที่ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะผู้กระทำความผิดอาจกระทำจากที่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ประเทศไทย ซึ่งอยู่นอกเขตอำนาจของศาลไทย

(2) เจตนารมณ์ในการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เนื่องจากปัญหาภัยคุกคามที่เกิดจากไวรัสคอมพิวเตอร์ แสกเกอร์ การเผยแพร่ รูปภาพ ข้อความ ที่มีลักษณะลามก อนาจาร หรือข้อมูลอันเป็นเท็จที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล ต่อความมั่นคงทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ จึงเป็นเหตุให้เกิดการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ ดังนี้ (อุมาพร บริเพชร และคณะ, 2563, ออนไลน์)

(2.1) เพื่อใช้เป็นกรอบแห่งกฎหมายในการกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษ ในการเรียกร้อยค่าเสียหายแก่ผู้กระทำความผิด เพื่อคุ้มครองสิทธิให้แก่ประชาชน

(2.2) เพื่อกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่ ทั้งด้านนโยบาย มาตรฐาน แนวปฏิบัติ และกำหนดหน้าที่ของผู้ให้บริการไม่ว่าจะแก่ตนเองหรือบุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกัน โดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์ก็ตาม โดยให้มีแนวทางการปฏิบัติการดำเนินงานให้เกิดความชัดเจนถูกต้องในแนวทางเดียวกัน

ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัตินี้แบ่งเป็นสองหมวดหลัก คือ

หมวดที่ 1 ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

มาตรา 5 การเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์: ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 6 การล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึง: ผู้ใดล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะ ถ้านำมาตรการดังกล่าวไปเปิดเผยโดยมิชอบในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 7 การเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์: ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะและมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 8 การดักรับข้อมูลโดยมิชอบ: ผู้ใดกระทำความผิดโดยประการใดโดยมิชอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อดักรับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น มิได้มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อให้นักศึกษาทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 9 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์: ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือ เพิ่มเติมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น โดยมีชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้า ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 10 רבבวณ ษัคขวาง ระบบคอมพิวเตอร์: ผู้ใดกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบ เพื่อให้การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นถูกระงับ ชะลอ ษัคขวาง หรือרבבวณ จนไม่สามารถทำงานตามปกติได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 11 สเปมเมล (Spam mail): ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ แก่บุคคลอื่นโดยปกปิด หรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลดังกล่าว อันเป็นการรบกวน การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยปกติสุข ต้องระวางโทษไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 12 การกระทำความผิดต่อประชาชนโดยทั่วไป / ความมั่นคง: ถ้าการกระทำความผิด ตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10

(1) ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นในทันที หรือในภายหลัง และไม่ว่าจะเกิดขึ้นพร้อมกันหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

(2) เป็นการกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัย สาธารณะ หรือเป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตาม (2) เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปี ถึงยี่สิบปี

มาตรา 13 การจำหน่าย / เผยแพร่ชุดคำสั่งเพื่อใช้กระทำความผิด: ผู้ใดจำหน่ายหรือ เผยแพร่ชุดคำสั่ง ที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ตามมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 หรือมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 14 นำเข้า / ปลอม / เท็จ / ภัยมั่นคง ลามก / ส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์: ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

มาตรา 15 ความรับผิดของผู้ให้บริการ: ผู้ให้บริการผู้ใด จงใจ สนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิด ตามมาตรา 14 ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 14

มาตรา 16 การเผยแพร่ภาพ ตัดต่อ / คัดแปลง: ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 17 ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกราชอาณาจักรและ

(1) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศไทยที่ความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ

(2) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหายและผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร (YOTAGA, 2563, ออนไลน์)

หมวดที่ 2 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่และบทบาทของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ผู้ใช้คอมพิวเตอร์หรือใช้อินเทอร์เน็ต ได้เข้าใจและมีความตระหนักถึงการกระทำใด ๆ ที่ขัดต่อพระราชบัญญัติซึ่งมีประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

การเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ: การแอบเข้าระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกัน เช่น มีรหัสลับป้องกันการเข้าระบบคอมพิวเตอร์ โดยการเจาะระบบหรือกระทำการใดที่ได้รหัสลับเพื่อเข้าใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ (ผิดมาตรา 5) ข้อควรระวัง อย่าใช้สื่อออนไลน์และรหัสลับของผู้อื่นเข้าระบบคอมพิวเตอร์ และอย่าเข้าไปใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น โดยเจ้าของไม่อนุญาต

การเปิดเผยข้อมูลมาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะ: การแอบรู้การเข้าระบบคอมพิวเตอร์ที่มีการป้องกัน เช่น ทราบข้อมูลรหัสลับเข้าระบบคอมพิวเตอร์ของบริษัท แล้วนำไปเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อบริษัท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 6) ข้อควรระวัง ทราบล็อกอินหรือรหัสลับของเพื่อนหรือของผู้อื่น อย่างนำไปเผยแพร่

การเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ: การเข้าไปดูข้อมูลหรือขโมยข้อมูลคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานออกไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไปเกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 7) ข้อควรระวัง ไม่บอกล็อกอินหรือรหัสลับของตนเองให้ผู้อื่นทราบ

การดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น: ผู้ไม่หวังดีแอบไปติดตั้งโปรแกรมเพื่อดักจับข้อมูลการทำธุรกรรม เมื่อท่านไปใช้งานคอมพิวเตอร์สาธารณะ เช่น ในห้องสมุด สนามบิน หรือร้านกาแฟ อาจโดนดักจับข้อมูล ต้องระวางโทษจำคุกไปเกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 8) ข้อควรระวัง อย่ากด “remember me” หรือ “remember password” ที่เครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะและอย่า log-in เพื่อทำธุรกรรมทางการเงินที่เครื่องสาธารณะและอย่าใช้ WiFi (Wireless LAN) ที่เปิดให้ใช้ฟรี โดยปราศจากการเข้ารหัสลับข้อมูล ข้อมูลทางการเงินที่เป็นความลับ อาจโดนดักจับข้อมูลได้จึงควรใช้ WiFi ที่มีรหัสลับป้องกัน

การทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ: การป้อนโปรแกรมที่มีไวรัสทำลายข้อมูลหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ประสงค์ร้าย เข้าไปในระบบของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ เข้าไปลบ เปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูล หรือกระทำการใด ๆ อันทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์เสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 9) ข้อควรระวัง ควรลงโปรแกรมป้องกันไวรัสและสปายแวร์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ของท่าน เพื่อป้องกันไวรัสที่เข้ามาทำความเสียหายกับข้อมูลของท่าน

การกระทำเพื่อให้งานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ: ผู้ที่แอบสร้างไวรัส เช่น ไวรัสประเภทที่ติดต่อผ่านแฟลชไดรฟ์ เพื่อนำไปใช้ในระบบคอมพิวเตอร์ทำให้ระบบคอมพิวเตอร์รวน ทำงานช้าลงหรือทำให้เกิดความรำคาญให้กับผู้ใช้จำนวนมากในประเทศไทย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 10) ข้อควรระวัง ควรลงโปรแกรมป้องกันไวรัสและสปายแวร์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ของท่าน เพื่อไม่ให้ท่านมีส่วนในการเผยแพร่ไวรัสและทำให้ระบบคอมพิวเตอร์มีปัญหา

การส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ รับวงการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของคนอื่นโดยปกติสุข: การส่งอีเมลที่โฆษณาภาพสินค้า โดยไม่ระบุแหล่งที่มา หรือปลอมแปลง

แหล่งที่มา บางทีส่งมาจนเต็มที่เก็บอีเมล ทำให้เกิดความยุ่งยากหรือรบกวนการใช้งานคอมพิวเตอร์ (Spam Mail) แต่ถ้าอีเมลที่ส่งมาระบุแหล่งที่มาที่ไม่ถือว่าเป็นความผิด หากทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท (มาตรา 10) ข้อ ควรระวัง หากต้องการส่งอีเมลจำนวนมากให้ระบุชื่อ ที่อยู่ แหล่งที่มาให้ชัดเจน ถ้าไม่มีการตอบรับจากผู้รับอีเมลให้ยกเลิกการส่งเมลนั้น

หากกระทำตามข้อ 5 (มาตรา 9) หรือข้อ 6 (มาตรา 10) แล้ว ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท หากความเสียหายกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือการบริการสาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นถึงสามแสนบาท และถ้าการกระทำผิดเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี (ผิดมาตรา 12)

การเจตนาจำหน่ายหรือเผยแพร่โปรแกรมที่ใช้เป็นเครื่องมือการกระทำผิด เช่น โปรแกรมดักจับข้อมูล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ผิดมาตรา 14)

การโพสต์ข้อความที่เป็นเท็จ หรือข้อมูลที่ไม่เหมาะสมหลอกลวงประชาชน ทำให้คนอื่นเสียหาย โดยข้อมูลอันเป็นเท็จคือข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ ทำให้เกิดการตื่นตระหนกแก่ประชาชน หรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ข้อมูลลามกอนาจาร ความผิดนี้มีผลทั้งผู้นำข้อมูลคอมพิวเตอร์เข้าระบบคอมพิวเตอร์และผู้เผยแพร่ หรือส่งต่อข้อมูล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ผิดมาตรา 14) ข้อควรระวัง หากท่านได้รับข้อความ หรือภาพเคลื่อนไหวที่ผิดกฎหมาย เช่น ภาพลามกอนาจาร, ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา, หมิ่นพระบรมราชานุภาพ, สร้างปัญหาต่อความมั่นคง, ทำให้บุคคลอื่นเสียหาย ไม่ควรส่งต่อให้ผู้อื่นหรือเก็บไว้ที่ระบบคอมพิวเตอร์

หากมีผู้เข้ามาโพสต์ข้อความหรือข้อมูลที่เป็นเท็จหรือโพสต์รูปโป๊หรือข้อความที่ก่อการร้าย แล้วผู้ให้บริการหรือผู้ดูแลเว็บทราบว่ามีกรกระทำผิด แต่ไม่ตรวจสอบ หรือปล่อยให้มีการกระทำผิดดังกล่าว แสดงว่าผู้ให้บริการ สนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดมาตรา 14 (ผิดมาตรา 15)

การตัดต่อภาพของนางแบบ, เพื่อน หรือบุคคลใด ๆ แล้วนำไปเผยแพร่บนเว็บไซต์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่คนทั่วไปสามารถเห็นได้ ก่อให้เกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง และถูกดูหมิ่นจากผู้อื่น ถือว่าเป็นการหมิ่นประมาท มีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ผิดมาตรา 16) โดยความผิดนี้สามารถยอมความได้ แต่หากกระทำโดยสุจริตไม่ถือว่าเป็นความผิด ข้อควรระวัง ไม่ตัดต่อหรือเผยแพร่ภาพตัดต่อของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่น

เสียหายหรือเสียหายเสี่ยง หากจำเป็นต้องตัดต่อ เพิ่มเติมตัดแปลงภาพ ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของภาพก่อน

8) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

หลังจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประกาศใช้ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในปัจจุบัน ซึ่งมีรูปแบบการกระทำความผิดที่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามพัฒนาการทางเทคโนโลยี และการที่มีการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีภารกิจในการกำหนดมาตรฐานและมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ จึงเห็นสมควรที่จะมีการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเป็นการแก้ไขกฎหมายเดิมอย่างพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ฯ ปี พ.ศ. 2550 โดยหนึ่งในประเด็นที่มีการแก้ไขใหม่ คือ การแก้ไขมาตรา 14 เพื่อป้องกันการนำมาใช้ฟ้องหมิ่นประมาท เนื่องจากในอดีต มาตราดังกล่าวนำมาสู่การฟ้องร้องดำเนินคดีอาชญากรรมกับ “เนื้อหา” บนโลกออนไลน์ ทั้งที่เจตนารมณ์ของกฎหมายมีขึ้นเพื่อการเอาผิดการกระทำต่อ “ระบบ” คอมพิวเตอร์ บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้รักษาการตามกฎหมาย (iLaw, 2561, ออนไลน์)

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษปรับหรือจำคุก ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 “ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่น อันมีลักษณะเป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้รับข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสามารถบอกเลิก

หรือแจ้งความประสงค์เพื่อปฏิเสธการตอบรับได้โดยง่าย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดลักษณะและวิธีการส่ง รวมทั้งลักษณะและปริมาณของ ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่เป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ แก่ผู้รับและลักษณะอันเป็นการบอกลึกหรือแจ้งความประสงค์เพื่อปฏิเสธการตอบรับได้โดยง่าย”

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 12 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 หรือมาตรา 11 เป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือ โครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุ ให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตาม มาตรา 9 หรือมาตรา 10 เป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามโดยมิได้มีเจตนาฆ่า แต่เป็นเหตุให้บุคคลอื่น ถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

มาตรา 6 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 12/1 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

“มาตรา 12/1 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 เป็นเหตุให้เกิดอันตราย แก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 โดยมิได้มีเจตนาฆ่า แต่เป็นเหตุให้บุคคลอื่น ถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

มาตรา 7 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้าของ มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

“ผู้ใดจำหน่าย หรือเผยแพร่ชุดคำสั่ง ที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการกระทำความผิดตามมาตรา 12 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการกระทำความผิดตามมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 หรือมาตรา 11

หากผู้นำไปใช้ได้กระทำความผิดตามมาตรา 12 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือต้องรับผิดตามมาตรา 12 วรรคสอง หรือวรรคสี่ หรือมาตรา 12/1 ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งดังกล่าว จะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นด้วย ก็เฉพาะเมื่อคนได้รู้หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นที่เกิดขึ้นนั้น

ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา 12 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หากผู้นำไปใช้ได้กระทำความผิดตามมาตรา 12 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือต้องรับผิดตามมาตรา 12 วรรคสอง หรือวรรคสี่ หรือมาตรา 12/1 ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งดังกล่าวต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นด้วย

ในกรณีที่ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งผู้ใด ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และตามวรรคสามหรือวรรคสี่ด้วย ให้ผู้นั้นต้องรับโทษที่มีอัตราโทษสูงที่สุดแต่กระหนเดียว”

มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”

มาตรา 9 ให้ยกเลิกความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 15 ผู้ให้บริการผู้ใดให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 14 ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 14

ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือน การระงับการทำให้แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ ถ้าผู้ให้บริการพิสูจน์ได้ว่าตนได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามวรรคสอง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

มาตรา 10 ให้ยกเลิกความในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 16 ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อเติม หรือตัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อภาพของผู้ตาย และการกระทำนั้นน่าจะทำให้บิดามารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ผู้กระทำต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยสุจริตอันเป็นการติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ ผู้กระทำไม่มีความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นความผิดอันยอมความได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดามารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”

มาตรา 11 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 16/1 และมาตรา 16/2 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

“มาตรา 16/1 ในคดีความผิดตามมาตรา 14 หรือมาตรา 16 ซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลย มีความผิด ศาลอาจสั่ง

- (1) ให้ทำลายข้อมูลตามมาตราดังกล่าว
- (2) ให้โฆษณาหรือเผยแพร่คำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่นใด ตามที่ศาลเห็นสมควร โดยให้จำเลย เป็นผู้ชำระค่าโฆษณาหรือเผยแพร่
- (3) ให้ดำเนินการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร เพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้น

มาตรา 16/2 ผู้ใดรู้ว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ในความครอบครองของตนเป็นข้อมูลที่ศาลสั่ง ให้ทำลายตามมาตรา 16/1 ผู้นั้นต้องทำลายข้อมูลดังกล่าว หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 14 หรือมาตรา 16 แล้วแต่กรณี”

มาตรา 12 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 17/1 ในหมวด 1 ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 “มาตรา 17/1 ความผิด ตามมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 11 มาตรา 13 วรรคหนึ่งมาตรา 16/2 มาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรา 27 ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีจำนวนสามคน ซึ่งคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใด และผู้ต้องหาได้ชำระเงิน ค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้น เป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เริ่มนับอายุความ ในการฟ้องคดีใหม่ นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว”

มาตรา 13 ให้ยกเลิกความในมาตรา 18 และมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 18 ภายใต้บังคับมาตรา 19 เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนในกรณีที่ มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่มีการร้องขอตาม วรรคสองให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ เฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ ในการใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิด

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด มาเพื่อให้ ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใดที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถ เข้าใจได้

(2) เรียกข้อมูลจากรายการทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) สั่งให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา 26 หรือที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือให้เก็บข้อมูล ดังกล่าวไว้ก่อน

(4) ทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจากรายการทางคอมพิวเตอร์จากระบบคอมพิวเตอร์ ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิด ในกรณีที่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นยังมีได้อยู่ในความ ครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่

(5) สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(6) ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจากรายการ ทางคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรืออาจใช้เป็น หลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือเพื่อสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและสั่งให้บุคคลนั้น ส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ข้อมูลจากรายการทางคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นให้ด้วยก็ได้

(7) ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง กับการเข้ารหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงาน เจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว

(8) ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็นเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบ รายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด

เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในบรรดาความผิดอาญาต่อกฎหมายอื่นซึ่งได้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบหรือเป็นส่วนหนึ่ง ในการกระทำความผิดหรือมีข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาตาม กฎหมายอื่น พนักงานสอบสวนอาจร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ก็ได้ หรือหากปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐานแล้วแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

ให้ผู้ได้รับการร้องขอจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) ดำเนินการตามคำร้องขอโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ หรือภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสมควรต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการที่เหมาะสมกับประเภทของผู้ให้บริการก็ได้

มาตรา 19 การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 18 (4) (5) (6) (7) และ (8) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำร้อง ทั้งนี้ คำร้องต้องระบุเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำหรือกำลังจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นความผิด เหตุที่ต้องใช้อำนาจ ลักษณะของการกระทำความผิด รายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิด เท่าที่สามารถจะระบุได้ประกอบคำร้องด้วย ในการพิจารณาคำร้องให้ศาลพิจารณาคำร้องดังกล่าวโดยเร็ว

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตแล้ว ก่อนดำเนินการตามคำสั่งของศาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งสำเนาบันทึกเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้ต้องใช้อำนาจตามมาตรา 18 (4) (5) (6) (7) และ (8) มอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์นั้นไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนาบันทึกนั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการดำเนินการตามมาตรา 18 (4) (5) (6) (7) และ (8) ส่งสำเนาบันทึกรายละเอียดการดำเนินการและเหตุผลแห่งการดำเนินการให้ศาลที่มีเขตอำนาจภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาลงมือดำเนินการ เพื่อเป็นหลักฐาน

การทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 18 (4) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิด และต้องไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเกินความจำเป็น

การยึดหรืออายัดตามมาตรา 18 (8) นอกจากจะต้องส่งมอบสำเนาหนังสือแสดงการยึดหรืออายัดมอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์นั้นไว้เป็นหลักฐานแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งยึดหรืออายัดไว้เกินสามสิบวันมิได้ ในกรณีจำเป็นที่ต้องยึดหรืออายัดไว้นานกว่านั้น ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอขยายเวลายึดหรืออายัดได้ แต่ศาลจะอนุญาตให้ขยายเวลาครั้งเดียว หรือหลายครั้งรวมกันได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อหมดความจำเป็นที่จะยึดหรืออายัดหรือครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องส่งคืนระบบคอมพิวเตอร์ที่ยึด หรือถอนการอายัดโดยพลัน หนังสือแสดงการยึดหรืออายัดตามวรรคห้าให้เป็นที่ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา 14 ให้ยกเลิกความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 20 ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีการสั่งระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้

(1) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในภาค 2 ลักษณะ 1 หรือลักษณะ 1/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(3) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาหรือกฎหมายอื่นซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ร้องขอ

ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกฤษฎีกาข้อมูลคอมพิวเตอร์ จะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีการสั่งระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกาข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยอนุโลม

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกาข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามวรรคสองขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ แต่ละคณะให้มีกรรมการจำนวนไม่เกินสามในเก้าคนต้องมาจากผู้แทนภาคเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ด้านสื่อสารมวลชน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้กรรมการได้รับค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

การดำเนินการของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเอง หรือจะสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นก็ได้ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการ

ปฏิบัติสำหรับการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ให้บริการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยคำนึงถึงพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน พนักงานเจ้าหน้าที่จะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งไปก่อนที่จะได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ กู้คืนร่องข้อมูลคอมพิวเตอร์จะยื่นคำร้องตามวรรคสอง ไปก่อนที่รัฐมนตรีจะมอบหมายก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องรายงานให้รัฐมนตรีทราบโดยเร็ว”

มาตรา 15 ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ตามวรรคหนึ่ง หมายถึง ชุดคำสั่งที่มีผลทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือชุดคำสั่งอื่นเกิดความเสียหาย ถูกทำลาย ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือ เพิ่มเติมขัดข้องหรือปฏิบัติงานไม่ตรงตามคำสั่ง หรือโดยประการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่เป็นชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ที่อาจนำมาใช้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขชุดคำสั่งดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดรายชื่อ ลักษณะ หรือรายละเอียดของชุดคำสั่ง ไม่พึงประสงค์ซึ่งอาจนำมาใช้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ก็ได้”

มาตรา 16 ให้ยกเลิกความในมาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรา 25 แห่ง พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 22 ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานสอบสวนในกรณีตามมาตรา 18 วรรคสองเปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของ ผู้ใช้บริการที่ได้มาตามมาตรา 18 ให้แก่บุคคลใด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับ ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่นในกรณีตามมาตรา 18 วรรคสองหรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ โดยมิชอบ หรือกับพนักงานสอบสวนในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 18 วรรคสอง โดยมิชอบหรือเป็นการกระทำตามคำสั่งหรือที่ได้รับอนุญาตจากศาล

พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 23 พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนในกรณีตามมาตรา 18 วรรคสอง ผู้ใดกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์

หรือข้อมูลของผู้ให้บริการ ที่ได้มาตามมาตรา 18 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 24 ผู้ใดล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ให้บริการที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวน ได้มาตามมาตรา 18 และเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 25 ข้อมูล ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้หรือที่พนักงานสอบสวน ได้มาตามมาตรา 18 วรรคสอง ให้อ้างและรับฟังเป็นพยานหลักฐานตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยานได้ แต่ต้องเป็นชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น”

มาตรา 17 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 26 ผู้ให้บริการต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ แต่ในกรณีจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ให้บริการผู้ใดเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้เกินเก้าสิบวันแต่ไม่เกินสองปีเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายและเฉพาะคราวก็ได้”

มาตรา 18 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

“ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ อาจได้รับค่าตอบแทนพิเศษตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ในการกำหนดให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ ต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ ความรู้ความเชี่ยวชาญ ความขาดแคลนในการหาผู้มาปฏิบัติหน้าที่หรือมีการสูญเสียผู้ปฏิบัติงานออกจากระบบราชการ เป็นจำนวนมากคุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรมโดยเปรียบเทียบค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย”

มาตรา 19 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

“มาตรา 31 ค่าใช้จ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้ รวมทั้งวิธีการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

(1) การสืบสวน การแสวงหาข้อมูล และรวบรวมพยานหลักฐานในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) การดำเนินการตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง (4) (5) (6) (7) และ (8) และมาตรา 20

(3) การดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นแก่การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา 20 บรรดาระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือประกาศที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา 21 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ไทยรัฐออนไลน์, 2560, ออนไลน์)

ข้อควรรู้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

กรมพัฒนาที่ดิน Call Center 1760

ภาพประกอบที่ 2.2 ข้อควรรู้ของพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

ที่มา: วิสุทธิ ศิริพรนพคุณ, 2563, ออนไลน์

5. แนวคิดเกี่ยวกับความผิดทางอาญา

ความผิดทางอาญามีลักษณะสำคัญ คือ เป็นกฎหมายที่ชัดเจน ในขณะที่กระทำความผิดต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้แล้วอย่างชัดเจนว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด เจ้าหน้าที่ผู้ใช้กฎหมายจะสร้างกฎหมายใหม่ขึ้นมาใช้บังคับแก่ประชาชนคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะไม่ได้

5.1 ความหมายของความผิดทางอาญา

นักวิชาการได้ให้คำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า ความผิดทางอาญา ไว้หลากหลาย ซึ่งสามารถสรุป ได้ดังนี้ (ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์, 2563, ออนไลน์)

ความผิดทางอาญา หมายถึง การกระทำที่โดยส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับเนื้อตัวร่างกายของผู้เสียหาย อันมีผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดีของประชาชน รัฐจึงต้องลงโทษผู้กระทำผิด โดยมีหลักสำคัญ คือ

- 1) การกระทำนั้นต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจน
- 2) โทษที่ลงต้องเป็นโทษที่กฎหมายกำหนดไว้
- 3) กฎหมายต้องไม่มีผลย้อนหลัง

โทษอาญาที่ใช้ลงโทษแก่ผู้กระทำผิด มี 5 ประการเท่านั้น คือ

- 1) ประหารชีวิต
- 2) จำคุก
- 3) กักขัง
- 4) ปรับ
- 5) ริบทรัพย์สิน

โดยโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดทั้ง 5 ประการข้างต้น ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจน จึงจะลงโทษได้

5.2 ความผิดและโทษทางอาญา

ความผิดทางอาญา คือ การกระทำที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสังคมหรือคนส่วนใหญ่ของประเทศ เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดทางอาญา จะต้องได้รับโทษตามกฎหมายอย่างน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำความผิด กฎหมายมิได้ถือว่าการกระทำความผิดทุกอย่างร้ายแรงเท่าเทียมกัน การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงขึ้นอยู่กับกระทำ และสังคมมีความรู้สึกต่อการกระทำนั้น ๆ ว่า อะไรเป็นปัญหาสำคัญมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจจะแบ่งการกระทำความผิดอาญาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ความผิดต่อแผ่นดิน หมายถึง ความผิดในทางอาญา ซึ่งนอกจากเรื่องนั้นจะมีผลต่อตัวผู้รับผลร้ายแล้ว ยังมีผลกระทบที่เสียหายต่อสังคมอีกด้วย และรัฐจำเป็นต้องป้องกันสังคมเอาไว้ ด้วยการยื่นมือเข้ามาเป็นผู้เสียหายเอง ดังนั้นแม้ผู้รับผลร้ายจากการกระทำโดยตรงจะไม่ใส่ใจเอาความ แต่รัฐก็ต้องเข้าไปดำเนินคดีฟ้องร้องเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษให้ได้

2) ความผิดอันยอมความกันได้ หมายถึง ความผิดในทางอาญาซึ่งไม่ได้มีผลร้ายกระทบต่อสังคมโดยตรง หากตัวผู้รับผลร้ายไม่ใส่ใจเอาความแล้ว รัฐก็ไม่อาจยื่นมือเข้าไปดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ และถึงแม้จะดำเนินคดีไปแล้ว เมื่อตัวผู้เสียหายพอใจคดีเพียงใดก็ยอมทำไปด้วยการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความ เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ เป็นต้น

ความรับผิดทางอาญา

บุคคลใดก็ตามจะต้องรับผิดทางอาญานั้น นอกจากจะต้องมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ในขณะที่บุคคลนั้นกระทำความผิดแล้ว บุคคลนั้นยังจะต้องกระทำโดยเจตนาด้วย เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำโดยไม่มีเจตนาที่มีความผิด หรือกระทำโดยประมาทก็เป็นความผิด บุคคลนั้นจะต้องรับผิดในการกระทำโดยไม่มีเจตนาหรือประมาทนั้น (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคหนึ่ง วางหลักไว้ว่า “บุคคลจักต้องรับผิดทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา...ฯลฯ”

มาตรา 59 วรรคสาม วางหลักไว้ว่า “ถ้าผู้กระทำใดไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้นั้นประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลไม่ได้”

มาตรา 59 วรรคสี่ วางหลักไว้ว่า “การกระทำโดยประมาท ได้แก่ การกระทำความผิดโดยมิใช่เจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่”

มาตรา 62 วรรคสอง วางหลักไว้ว่า “ถ้าความไม่รู้ข้อเท็จจริงตามความในวรรคสามแห่ง มาตรา 59 หรือความสำคัญผิดว่ามีอยู่จริงตามความในวรรคแรก ได้เกิดขึ้นด้วยความประมาทของผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำรับผิดฐานกระทำโดยประมาท ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่าการกระทำนั้น ผู้กระทำจะต้องรับโทษแม้กระทำโดยประมาท”

ดังนั้นผู้กระทำการใด ๆ ที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิดจะต้องรับผิดทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนาเท่านั้น เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าแม้ไม่ได้กระทำโดยเจตนาก็เป็นความผิด เช่น

- 1) การกระทำโดยประมาท
- 2) การกระทำความผิดลหุโทษ

ผู้กระทำการที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิดจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ เว้นแต่ศาลเห็นว่ามิเหตุผลสมควร

เหตุยกเว้นความผิด ถือว่าผู้กระทำไม่มีความผิดอาญาเลย เช่น

- 1) การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
- 2) ผู้เสียหายยินยอมให้กระทำ
- 3) มีกฎหมายประเพณี
- 4) มีกฎหมายอื่นให้อำนาจกระทำได้

เหตุยกเว้นโทษทางอาญา ถือว่ายังเป็นความผิดอยู่แต่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษทางอาญา

- 1) การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น
- 2) การกระทำความผิดเพราะความบกพร่องทางจิต
- 3) การกระทำความผิดเพราะความมีนเมา
- 4) การกระทำตามคำสั่งของเจ้านักงาน
- 5) สามี ภริยา กระทำความผิดต่อกันในเรื่องทรัพย์
- 6) เด็กอายุไม่เกิน 14 ปี กระทำความผิด

เหตุลดหย่อนโทษ เป็นเหตุที่ศาลอาจลงโทษสถานเบาได้

- 1) ศาลเชื่อว่าบุคคลนั้นไม่รู้กฎหมาย
- 2) การกระทำโดยบันดาลโทสะ
- 3) บุพการีกับผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องที่การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

เด็กและเยาวชนกระทำความผิด

เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด อาจกระทำไปเพราะขาดความสำนึก โทษสำหรับเด็ก

จึงต้องแตกต่างกับผู้ใหญ่โดยแบ่งออก เป็น 4 ระดับ คือ

- 1) อายุ ไม่เกิน 7 ปี ไม่ต้องรับโทษ
- 2) อายุกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี ไม่ต้องรับโทษ แต่ศาลอาจกล่าวตักเตือนและวางข้อกำหนดให้บิดามารดาปฏิบัติ หรือส่งตัวเด็กไปให้หน่วยงานของรัฐ(บ้านเมตตา) ดูแลอบรมสั่งสอนจนอายุครบ 18 ปี
- 3) อายุกว่า 14 ปี แต่ไม่เกิน 17 ปี อาจใช้วิธีการดังกล่าวข้างต้นหรือลงโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ แต่ลดมาตราส่วนโทษลงกึ่งหนึ่ง
- 4) อายุกว่า 17 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี ลงโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ แต่ลดมาตราส่วนโทษลง 1 ใน 3 หรือกึ่งหนึ่ง

เหตุบรรเทาโทษ เพิ่มโทษ ลดโทษ และรอการลงโทษ

เหตุบรรเทาโทษ เป็นการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสดับตัวเป็นพลเมืองดี มีหลักคือ

- 1) ใช้หลังจากที่เพิ่มโทษแล้ว
- 2) เป็นดุลพินิจของศาล
- 3) ลดได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลง

เหตุบรรเทาโทษ ได้แก่ เป็นผู้โรคเขลาเบาปัญญา อยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้าย หรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือมีเหตุอื่น ๆ ที่สมควร

เหตุเพิ่มโทษ ลดโทษ และรอการลงโทษ เป็นการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเพื่อป้องกันสังคม และแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี และกลับเข้าอยู่ในสังคมได้ต่อไป

การพยายามกระทำความผิด คือการกระทำความผิดที่พ้นขั้นตอนการลงมือกระทำความผิดแล้ว แต่กระทำความผิดนั้นไม่บรรลุผลตามที่ต้องการมี 2 กรณี คือ

1) กระทำการไปไม่ตลอดจนความผิดสำเร็จซึ่งอาจเกิดจากการสมัครใจเองหรือถูกขัดขวางจากภายนอกก็ได้

2) ได้กระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผลตามที่ต้องการ ผู้ที่พยายามกระทำความผิดต้องรับโทษ 2 ใน 3 ส่วน ของโทษสำหรับความผิดนั้น

การร่วมกันกระทำความผิด

การร่วมกันกระทำความผิด หรือที่เรียกกันว่า “ตัวการ” คือ การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงใจร่วมกันที่จะกระทำความผิดเดียวกัน ซึ่งอาจมีการแบ่งหน้าที่กันทำ เพื่อหวังผลในการกระทำความผิดนั้น ทุกคนต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น

การก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด

การก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด หรือที่เรียกว่า “ผู้ชี้” คือ การที่ทำให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการบังคับ ชูเชิญ ช้างวาน ยุยง ส่งเสริม หรือด้วยวิธีการใด ทุกคนต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้ถูกชี้มิได้กระทำตามที่ถูกชี้ ผู้ชี้ต้องรับโทษเพียง 1 ใน 3

การสนับสนุนการกระทำความผิด

การสนับสนุนการกระทำความผิด คือ การที่เข้าไปมีส่วนในการกระทำความผิดที่ยังไม่เป็นตัวการ แต่เข้าไปช่วยเหลือให้ความสะดวก ก่อนหรือขณะกระทำความผิดต้องรับโทษ 2 ใน 3

อายุความ

อายุความ เป็นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดต้องมีชนักคิดหลังไปตลอดชีวิต และเป็นการที่เร่งรัดคดีให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาพิจารณาโดยเร็ว เนื่องจากการปล่อยระยะเวลาให้เนิ่นนานไป จะทำให้ไม่สามารถหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดได้

อายุความมี 3 ประเภท คือ

1) อายุความฟ้องคดีทั่วไป มี 5 ระดับ คือ

- อายุความ 20 ปี สำหรับความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก 20 ปี

- อายุความ 15 ปี สำหรับความผิดที่มีระวางโทษจำคุกกว่า 7 ปี แต่ยังไม่ถึง 20 ปี

- อายุความ 10 ปี สำหรับความผิดที่มีระวางโทษจำคุกกว่า 1 ปี ถึง 7 ปี

- อายุความ 5 ปี สำหรับความผิดที่มีระวางโทษจำคุกกว่า 1 เดือน ถึง 1 ปี

- อายุความ 1 ปี สำหรับความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 เดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

2) อายุความฟ้องคดีความผิดอันยอมความได้ นอกจากถือตามอายุความฟ้องคดีทั่วไปแล้ว ยังต้องร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิดด้วย

3) อายุความฟ้องขอให้กักกัน จะฟ้องไปพร้อมกับการฟ้องคดีอันเป็นเหตุที่ขอให้กักกัน หรืออย่างช้าภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่ฟ้องคดีดังกล่าว

ดังนั้น โดยหลักของกฎหมายอาญา การกระทำใดที่จะเป็นความผิดจะต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ต้องมีการกระทำความผิดในเกณฑ์ที่กฎหมายระบุว่าเป็นความผิด และต้องกระทำโดยเจตนา

6. ผลกระทบจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

นับตั้งแต่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีเป็นไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งหมายถึงการใช้เทคโนโลยีไปในด้านต่าง ๆ แน่นอเนย้อมต้องมีทั้งคุณและโทษ ภาพยนตร์หลายเรื่องได้สะท้อนความคิดของการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในทางลบ ผลกระทบในทางลบเหล่านี้ บางอย่างเป็นแค่เพียงการคาดคะเน ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง แต่อย่างไรก็ตามย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นได้

เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถนำมาใช้ในการก่ออาชญากรรมได้ โจรผู้ร้ายใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผนการปล้น วางแผนการโจรกรรม มีการลักลอบใช้ข้อมูลข่าวสาร มีการโจรกรรมหรือแก้ไขตัวเลข บัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ การลอบเข้าไปแก้ไขข้อมูล อาจทำให้เกิดปัญหาหลายอย่าง

เช่น การแก้ไขระดับคะแนนของนักเรียน การแก้ไขข้อมูลในโรงพยาบาล เพื่อให้การรักษาพยาบาลคนไข้ผิด ซึ่งเป็นการทำร้ายหรือฆาตกรรมดังที่เห็นในภาพยนตร์ ทำให้ความสัมพันธ์ของมนุษย์เสื่อมถอย

คอมพิวเตอร์ในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สื่อสารทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ โดยไม่ต้องเห็นตัว การใช้งานคอมพิวเตอร์หรือแม้แต่การเล่นเกมที่มีลักษณะการใช้งานเพียงคนเดียว ทำให้ความสัมพันธ์กับผู้อื่นลดน้อยลง ผลกระทบนี้ ทำให้มีความเชื่อว่า มนุษย์สัมพันธ์ของบุคคลจะน้อยลง สังคมใหม่จะเป็นสังคมที่ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยกันมาก

คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในยุคข้อมูลข่าวสาร จนทุกคนลืมไปว่านอกจากประโยชน์มหาศาลที่ผู้ใช้จะได้รับจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อันทันสมัย สิ่งที่แฝงมาด้วยคือ ภัยร้ายที่คุกคามชีวิตและทำให้สูญเสียทรัพย์สินเงินทองได้ง่ายดาย เราเรียกภัยนี้ว่า อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันการก่อตัวของปัญหาอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีพัฒนาและเปลี่ยนแปลงรูปแบบตามความทันสมัยของเทคโนโลยี ทำให้เกิดความเสียหายที่รุนแรงและเป็นวงกว้างมากขึ้น เช่น ผลกระทบต่อชีวิตบุคคล ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบเศรษฐกิจ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ จะใช้ช่องทางเครือข่าย ระบบ Internet กระทำความผิดหลายรูปแบบ

จากการสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของ CSI สหรัฐอเมริกา พบว่า ความเสียหายจากการขโมยข้อมูลทางคอมพิวเตอร์มีมูลค่าสูงสุด ต่อด้วยการถือโอกาสทางคอมพิวเตอร์และการปล่อยไวรัส ขณะที่ AusCert ออสเตรเลีย สำรวจความเสียหายพบว่า ความเสียหายจากการขโมยข้อมูลทางคอมพิวเตอร์มีมูลค่าสูงสุด ต่อมาคือการปล่อยไวรัสและเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหรืออีเมลโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคนในองค์กร

เว็บไซต์หลายเว็บไซต์ ได้สำรวจข้อมูลและผลกระทบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เช่นกัน เช่น เว็บไซต์ BotRevolt.com เก็บข้อมูลที่น่าสนใจ สามารถเตือนใจผู้เล่นคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้ระวังตัว ไม่ตกเป็นเหยื่อได้เป็นอย่างดี ผลสำรวจพบว่า มีผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมคอมพิวเตอร์มากกว่า 556 ล้านคนต่อปี คิดเป็น 1.5 ล้านคนต่อวัน 1,080 คนต่อนาที และ 18 คนต่อวินาที ขโมยเงินได้มากถึงหนึ่งแสนล้านเหรียญต่อปี หรือขโมยเงินจากเหยื่อได้เฉลี่ย 197 เหรียญต่อคน เหตุจูงใจคือ เหตุผลด้านการเงิน 96% ความไม่เห็นด้วยหรือการประท้วง 3% ทำไปเพราะสนุกสนาน อยากรู้อยากเห็น 2% และความโกรธแค้นส่วนตัว 1%

นอกจากนี้ พบว่าอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เข้าถึงคอมพิวเตอร์ของเราผ่านการลักลอบเจาะระบบ (Hacking) มากสุด 81% อันดับสองคือ มัลแวร์ (Malware) 69% การขโมยข้อมูลโดยตรงโดยการลักลอบทำสำเนาข้อมูลในบัตรเครดิต ATM หรือทำบัตรปลอม 10% การหลอกลวงข้อมูลตัวต่อ

ตัวทางโทรศัพท์และอีเมล 7% สุดท้ายการนำข้อมูลของลูกค้ามาเปิดเผย 5% และมีบริษัทหลายบริษัทเผยแพร่ผลสำรวจผลกระทบที่ได้รับจากอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เช่น บริษัท Symantec ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์แอนตี้ไวรัสและระบบรักษาความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต เผยว่าชาวอเมริกันกว่า 74 ล้านรายตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมคอมพิวเตอร์ สูญเงินมูลค่า 3.2 หมื่นล้านเหรียญ จีนสูญเงิน 2.5 หมื่นล้านเหรียญ บราซิล 1.5 หมื่นล้านเหรียญ และอินเดีย 4 พันล้านเหรียญ

ประเทศไทยนั้น มีข้อมูลจากศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ไทย หรือไทยเซิร์ต พบว่าเว็บไซต์หน่วยงานการศึกษามีไวรัสมากกว่าเว็บไซต์หน่วยงานอื่น 48% และมีสถิติการหลอกลวงต้มตุ๋นทางอินเทอร์เน็ตมากสุดในจำนวนภัยคุกคาม คิดเป็น 67%

จากการสำรวจข้างต้น ปัญหาอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ถือเป็นปัญหาสำคัญ นับวันยิ่งรุนแรง มีผู้เสียหายทั้งที่เป็นบุคคลและบริษัทจำนวนมาก แต่ปัญหาเหล่านี้ ก็ไม่มีท่าทีว่าจะหมดไป ไม่ว่าจะ มีมาตรการ หรือกฎหมายบังคับใด ๆ ก็ตาม เพราะความไม่มีขีดจำกัด ความไร้พรมแดนของเทคโนโลยี ปัญหาเหล่านี้จึงแฝงไปกับความไร้พรมแดนเสมือนเงาตามตัว

6.1 รูปแบบ/ประเภทของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจุบันอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่เกิดขึ้น มีหลากหลายรูปแบบ ที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของชีวิตและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตามข้อมูลของกองบังคับการสนับสนุนทางเทคโนโลยีและคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจร่างกฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งแบ่งได้ 9 ประเภท ประกอบด้วย (นัทธมน เพชรกล้า, 2562, หน้า 8)

1) อาชญากรรมที่เป็นการขโมยข้อมูล โดยขโมยจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (internet service provider) หรือผู้ที่เป็นเจ้าของเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต รวมถึงการขโมยข้อมูล ของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการลักลอบใช้บริการ เช่น การขโมยข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีผู้ใช้จากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้บริการอินเทอร์เน็ตฟรี เป็นต้น

2) อาชญากรรมที่ใช้การสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อนำมาใช้ขยายความสามารถในการกระทำความผิดของตน รวมไปถึงการใช้คอมพิวเตอร์ปกปิดหรือกลบเกลื่อนการกระทำของตนไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ ด้วยการตั้งรหัสการสื่อสารขึ้นมาเฉพาะระหว่างหมู่อาชญากรด้วยกัน ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถเข้าใจได้ เช่น อาชญากรค้ายาเสพติดใช้อีเมลในการติดต่อสื่อสารกับเครือข่าย เป็นต้น

3) การละเมิดลิขสิทธิ์และการปลอมแปลง เช่น การปลอมแปลงซีดี การปลอมแปลงสื่อมัลติมีเดีย รวมถึงการปลอมแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

4) การใช้คอมพิวเตอร์เผยแพร่ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว ลามกอนาจาร รวมถึงข้อมูลที่มีผลกระทบทางลบต่อวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ตลอดจนข้อมูลที่ไม่สมควรเผยแพร่ เช่น วิธีการก่ออาชญากรรม สูตรการผลิตระเบิด เป็นต้น

5) การฟอกเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร เป็นเครื่องมือ ทำให้สามารถเปลี่ยนทรัพย์สินที่ได้จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธเถื่อน ธุรกิจสินค้านิยามิ การเล่นพนัน การละเมิดลิขสิทธิ์ การปลอมแปลงเงินตรา การล่อลวงสตรีและเด็กไปค้าประเวณี เป็นต้น ให้มาเป็นทรัพย์สินที่ถูกกฎหมาย

6) อันธพาลทางคอมพิวเตอร์และผู้ก่อการร้าย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ตั้งแต่การรบกวนระบบ จนกระทั่งการสร้างความเสียหายให้กับระบบ โดยการเข้าไปในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แล้วทำลายตัดต่อ ดัดแปลงข้อมูลหรือภาพ เพื่อรบกวนผู้อื่น สิ่งที่น่ากลัวที่สุด คือ การเข้าไปแทรกแซงทำลายระบบเครือข่ายของสาธารณูปโภค เช่น การจ่ายน้ำ การจ่ายไฟ การจราจร เป็นต้น

7) การฉ้อโกง การหลอกล่อขายลงทุนผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น การประกาศโฆษณา การชักชวนให้เริ่มลงทุนแต่ไม่ได้มีกิจการเหล่านั้นจริง เป็นต้น

8) การแทรกแซงข้อมูลโดยมิชอบ โดยการนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นประโยชน์ต่อตน เช่น การเจาะผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเข้าไป แล้วแอบล้วงความลับทางการค้า การดักฟังข้อมูลเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ต่อกิจการของตน เป็นต้น

9) การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ดัดแปลงข้อมูลบัญชีธนาคาร หรือการโอนเงินจากบัญชีหนึ่ง เข้าไปอีกบัญชีหนึ่ง โดยที่ไม่มีการเปลี่ยนถ่ายทรัพย์สินกันจริง (ดวงใจ ภารการ, 2563, ออนไลน์)

6.2 ผลกระทบด้านลบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่มีต่อสังคม สาธารณสุข และความมั่นคง

1) เกิดความวิตกกังวล แม้การใช้คอมพิวเตอร์จะช่วยทุ่นแรงคนไปได้มากก็จริง ในขณะเดียวกันก็สร้างงานทางด้านคอมพิวเตอร์ขึ้นจากความต้องการใช้คนที่มีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ อีกมากเป็นการทดแทน ดังนั้นจึงเท่ากับเปลี่ยนลักษณะงานจากการใช้แรงงานเป็นการใช้สมอง การเปลี่ยนแปลงนี้ย่อมมีผลกระทบต่อคนงานเดิมที่มีการศึกษาน้อยอยู่บ้าง แต่ถ้าคนงานสามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ก็จะไม่ประสบปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผลกระทบนี้คงจะเกิดขึ้นไม่นาน เมื่อการศึกษาทางด้านคอมพิวเตอร์และด้านอื่นๆ ขยายตัวหรือถ้าหากหน่วยงานต่าง ๆ ได้วางแผนการนำคอมพิวเตอร์มาใช้โดยรอบคอบแล้ว ผลกระทบนี้ก็จะลดน้อยลง

2) ทำให้เกิดการเล็งทางด้านธุรกิจ การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานด้านธุรกิจอย่างเต็มที่เท่ากับเป็นการฝากลมหายใจไว้กับคอมพิวเตอร์ ถ้าหากไม่เก็บรักษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นหัวใจของธุรกิจให้มั่นคง แล้วบังเอิญข้อมูลนั้นสูญหายไปด้วยประการใดก็ตาม จะทำให้ธุรกิจนั้นถึงกับหายหน้าได้ แต่ถ้ามีการป้องกันข้อมูลต่าง ๆ โดยรอบคอบ เช่น ถ้ามีการสำเนาข้อมูลเก็บไว้ต่างหากแล้วแม้ข้อมูลที่ใส่จะสูญหายไป ก็อาจนำข้อมูลสำรองมาใช้งานได้

3) ทำให้เกิดอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ การขโมยโปรแกรมและข้อมูลไปขายให้คู่แข่ง ทำให้คู่แข่งกันได้เปรียบเพราะล่วงรู้ข้อมูลและแผนการทำงานของเราได้ นอกจากนี้ ยังอาจมีการแอบใช้คอมพิวเตอร์ลักลอบ แก้ไข ดัดแปลงตัวเลขในบัญชีของธนาคาร โดยไม่ถูกต้อง เป็นผลให้กิจการเสียหายได้ อาชญากรรมเหล่านี้จะเกิดมากขึ้นตามการขยายตัวของการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในอนาคต และจำเป็นต้องมีการศึกษาหาทางป้องกัน

4) ทำให้มนุษย์สัมพันธ์เสื่อมถอย การที่คนเราใช้งานคอมพิวเตอร์มากขึ้น ใช้เวลาในการสั่งงานและโต้ตอบกับเครื่องมากขึ้น จะทำให้เกิดความรู้สึกเอาใจเขามาใส่ใจเราน้อยลง เพราะการใช้งานคอมพิวเตอร์มีลักษณะของการสั่งงานข้างเดียวโดยไม่ต้องสนใจว่าเครื่องจะคิดอย่างไรต่อไปนาน ๆ เข้าคนอาจติดนิสัยในการคิดและทำงานโดยไม่สนใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และอาจทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งทางด้านมนุษย์สัมพันธ์ได้ อยากรู้ก็ตาม ผลกระทบนี้เป็นเพียงการคาดการณ์เท่านั้น ยังไม่แน่ใจว่าจะเกิดจริงหรือไม่

5) ทำให้เกิดอาวุธร้ายแรงชนิดใหม่ ๆ คอมพิวเตอร์ไม่ใช่แค่จะช่วยในงานด้านค้นคว้าวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์เท่านั้น แต่ยังอาจช่วยให้คนบางกลุ่มนำไปใช้ค้นคว้าหาทางสร้างอาวุธใหม่ๆ ที่มีอันตรายร้ายแรงมาก ๆ ได้ด้วยเช่นกัน

6) ทำให้เสียสุขภาพ การใช้คอมพิวเตอร์เล่นเกมเป็นเวลานาน ๆ อาจทำให้เสียสายตา และเกิดปัญหาเรื่องการเรียน กล่าวโดยสรุปแล้ว คอมพิวเตอร์ก็เปรียบเสมือนเครื่องมือเครื่องใช้อื่น ๆ ซึ่งมีทั้งคุณและโทษ แล้วแต่เราจะเลือกใช้งานทางใด ถ้านำไปใช้ในทางที่เป็นภัย เช่น ในการทำสงคราม ผลกระทบในทางลบก็มีมาก อยากรู้ก็ตาม เมื่อมองดูผลกระทบในส่วนรวมแล้วจะเห็นว่าคอมพิวเตอร์มีคุณประโยชน์มากกว่าโทษ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2563, ออนไลน์)

จะเห็นได้ว่า อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะการกระทำความผิดผ่านทางคอมพิวเตอร์ ในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประชาชนในสังคมเป็นอย่างสูง ยิ่งคนทุกเพศทุกวัยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นมากเท่าไร โอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมก็ยังมีมากขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อก้าวผ่านไปสู่วัยดิจิทัลให้เป็นประโยชน์สูงสุด และลดผลกระทบในการใช้เทคโนโลยีกระทำอาชญากรรม

7. การจัดตั้งสถานีตำรวจ

“ตำรวจ” ถือกำเนิดขึ้นมาในประเทศไทยยาวนานกว่าร้อยปี (ตามที่มีหลักฐานปรากฏ) ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พระมหากษัตริย์ผู้วางรากฐาน “ตำรวจไทย”

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยของพระเจ้าอู่ทอง ได้มีการจัดระบบการปกครองแบบจตุสดมภ์ พร้อมทั้งทรงแต่งตั้งตำแหน่งเสนาบดี 4 ตำแหน่ง คือ

1) ขุนเวียง มีหน้าที่ปกครองท้องที่ ดูแลราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุข และปราบปรามโจรผู้ร้าย

2) ขุนวัง มีหน้าที่ดูแลรักษาความเรียบร้อยภายในวัง และพิพากษารายษฎร

3) ขุนคลัง มีหน้าที่เก็บเงิน และรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดิน

4) ขุนนา มีหน้าที่ดูแลไร่นา และเก็บรักษาเสบียงอาหารของพระนคร

ต่อมา ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ ได้ทรงจัดระเบียบการปกครองใหม่ โดยทรงแยกทหารและพลเรือนออกจากกัน ฝ่ายทหาร มีสมุหกลาโหมเป็นหัวหน้า ฝ่ายพลเรือน มีสมุหนายกเป็นหัวหน้า และทรงเปลี่ยนการปกครองแบบจตุสดมภ์เสียใหม่ คือ

1) เวียง เรียกว่า พระนครบาล

2) วัง เรียกว่า พระธรรมมาธิกรณ์

3) คลัง เรียกว่า พระโกษาธิบดี

4) นา เรียกว่า พระเกษตรราธิการ

ทั้งนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีกิจการตำรวจขึ้น โดยอยู่ภายใต้การดูแลของกรมเวียง และในปี พ.ศ. 1998 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราศักดินาของขุนนางฝ่ายตำรวจไว้เช่นเดียวกับขุนนางฝ่ายอื่น ๆ

นอกจากนี้ ยังมีเอกสารทางราชการสำคัญอีกหลายฉบับ ที่แสดงว่าบุคคลที่จะเข้ารับราชการตำรวจได้นั้น จะต้องเป็นผู้มีชาติตระกูลสืบเชื้อสายจากบรรพบุรุษที่ประกอบคุณงามความดีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และเป็นบุคคลที่พระมหากษัตริย์ทรงไว้วางพระราชหฤทัย การบังคับบัญชาตำรวจในสมัยกรุงศรีอยุธยา จึงอยู่ภายใต้พระมหากษัตริย์โดยตรง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระผู้พระราชทานกำเนิด “ตำรวจสมัยใหม่”

ประมาณปี พุทธศักราช 2400-2405 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ได้พระราชปรารภว่า บ้านเมืองมักมีเหตุการณ์ โจรผู้ร้ายก่อความสงบสุขของราษฎรอยู่เนือง ๆ ลำพังข้าหลวงกองจับ ซึ่งเป็นข้าราชการขึ้นกรมเมือง หรือนครบาล มีอาจสามารถระงับเหตุการณ์ และปราบปรามโจรผู้ร้ายให้สงบราบคาบได้ จึงมีพระราชดำริที่จะจัดตั้งกองตำรวจเช่นเดียวกับต่างประเทศ เช่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐอินเดีย และได้ทรงแต่งตั้งให้ กัปตันแซมมวล โจเซฟ เบิร์ด เอ็มส์ (Capt. S. J. Ames) ชาวอังกฤษ มาเป็นผู้วาง โครงการจัดตั้งกองตำรวจ ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เรียกว่า “กองโปลิศคอนสเทเบิล” โดยจ้างชาวมลายูและชาวอินเดียเข้ามา

เป็นพลตำรวจเรียกว่า “คอนสเตเบิล” มีหน้าที่รักษาการณ์ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน ขึ้นอยู่กับกรมพระนครบาล ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นในความเป็นปีกแผ่นของกิจการตำรวจสมัยต่อมา และเพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณแห่งล้านเกล้าฯ รัชกาลที่ 4 ที่ทรงปรับปรุงกิจการตำรวจให้ทันสมัย ทัดเทียมนานาอารยประเทศตะวันตก และเป็นรากฐานกิจการตำรวจในปัจจุบัน กรมตำรวจจึงได้จัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ประดิษฐานบริเวณหน้าอาคาร 1 กรมตำรวจ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจและประชาชนทั่วไปได้แสดงความเคารพสักการะ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พุทธศักราช 2534

พระปิยมหาราช พระมหากษัตริย์ผู้สร้าง “ความเป็นปีกแผ่นแก่กิจการตำรวจ”

ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จขึ้นครองราชย์ต่อจากพระราชบิดา พระองค์ได้ทรงพัฒนากิจการตำรวจในด้านต่าง ๆ มากมายหลายด้าน ได้แก่

พ.ศ. 2414 โปรดเกล้าฯ พระราชทานบรรดาศักดิ์ให้ กัปตันแซมมวล โจเซฟ เบิร์ด เอ็มส์ เป็น หลวงรัฐยาธิบาลบัญชา และรับสั่งให้ปรับปรุงกิจการตำรวจให้เจริญก้าวหน้าขึ้น ในปี พ.ศ. 2418 โปรดเกล้าฯ ให้ตรา “กฎหมายโปลิศรักษาพระนคร 53 ข้อ” ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมหน้าที่ของโปลิศพึงปฏิบัติ และข้อบังคับการรับสมัครบุคคลเข้าเป็นโปลิศหรือตำรวจ โดยกฎหมายดังกล่าวใช้บังคับภายใน ภายนอกพระนคร ต่อมาในปี พ.ศ. 2419 ทรงจัดตั้ง “ตำรวจภูธร” ขึ้นในรูป “ทหารโปลิศ” เพื่อเป็นกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนภูมิภาค และให้สามารถปฏิบัติการทางทหารได้ด้วย แต่ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น “กรมกองตระเวนหัวเมือง”

พ.ศ. 2435 พระยาอรรคราชวราทร (ภัสดา บุรณศิริ) ซึ่งเข้ารับราชการในช่วงปลายสมัย รัชกาลที่ 5 ได้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้ากรมกองตระเวน ผู้บังคับการกรมกองตระเวน หรืออธิบดีกรมพลตระเวน ตามลำดับ ท่านได้ปรับปรุงแก้ไข ขยายหน่วยงานกิจการตำรวจให้เจริญก้าวหน้าต่อกับ กัปตัน แซมมวล โจเซฟ เบิร์ด เอ็มส์

พ.ศ. 2440 รัชกาลที่ 5 พระราชทาน โปรดเกล้าฯ ให้ เอ.เจ.ยาดิน (Mr. A. J. Jardine) ดำรงตำแหน่งเป็นอธิบดีกรมกองตระเวน เดิมเป็นชาวอังกฤษผู้ซึ่งเคยรับราชการเป็น ผู้บังคับการตำรวจในสาธารณรัฐอินเดีย ได้เข้ามารับราชการตำรวจไทย ในตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้บังคับการกองตระเวน และชักชวนเพื่อนชาวอังกฤษจากอินเดียมาร่วมงาน โดยได้ปรับปรุงกิจการตำรวจให้ก้าวหน้าขึ้นตามแนวทางตำรวจอินเดีย

พ.ศ. 2445 รัชกาลที่ 5 ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้จัดตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตามความกราบบังคมทูลของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เมื่อวันที่ 19 เมษายน ร.ศ. 121 (พ.ศ. 2445) ซึ่งถือเป็นพระมหากษัตริย์คุณอันล้นพ้นแก่เหล่านักเรียนนายร้อยตำรวจ และข้าราชการตำรวจทุกคน ด้วยเหตุนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จึงถือว่า วันที่ 19 เมษายน ของทุกปี เป็นวันพระราชทานกำเนิดโรงเรียนนายร้อยตำรวจ และเพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณแห่งองค์ผู้พระราชทานกำเนิดโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ทางโรงเรียนนายร้อยตำรวจจึงจัดสร้าง พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ประดิษฐาน ณ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดี และเพื่อเป็นที่เคารพสักการะของเหล่านักเรียนนายร้อยตำรวจ ข้าราชการตำรวจ และพสกนิกรทั่วไป

พ.ศ. 2447 รัชกาลที่ 5 พระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้ มหาอำมาตย์โท อิริก เซนต์ เย ลอสัน (M. Eric St. Lawson) เป็นอธิบดีกรมตระเวน เดิมเป็นชาวอังกฤษเข้ามารับราชการเป็นผู้บังคับการกรมตระเวน และได้ปรับปรุงกิจการตำรวจหลายประการ เริ่มตั้งแต่จัดตั้งกองพิเศษ ซึ่งมีระบบทำงานคล้ายกับกองสืบสวนคดีของตำรวจในลอนดอน

พ.ศ. 2456 รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ พลตรีพระยาवासเทพ (G. Schau) เป็นอธิบดีกรมตำรวจภูธร เดิมเป็นนายทหารไทย ยศร้อยเอก มีบรรดาศักดิ์เป็นหลวงศัลยวิชานนิเทศ ต่อมาได้เลื่อนยศเป็นพลตรี ได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น พระยาवासเทพ และเมื่อ พ.ศ. 2440 ได้โอนมารับราชการตำรวจ ในตำแหน่งเจ้ากรมกองตระเวนหัวเมือง และนับได้ว่าเป็นผู้จัดตั้งกองตำรวจภูธร

รัชกาลที่ 6 พระราชทาน “เครื่องหมาย แห่งการเป็นตำรวจ”

ในปี พ.ศ. 2453 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตราเครื่องหมายไว้กับดาบเป็นเครื่องหมาย ประจำกรมพลตระเวน และต่อมา พ.ศ. 2454 ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ ตราพระแสงโล่เขน ประกอบที่มุมธงประจำกรมตำรวจภูธร อันเป็นที่มาของเครื่องหมาย ตราโล่เขน ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์แห่งการเป็นตำรวจ มาจนทุกวันนี้

ทั้งนี้ เนื่องจากกิจการตำรวจในยุคแรก ๆ นั้น ได้มีการแบ่งแยกหน้าที่ ออกเป็น 2 ส่วน คือ กรมพลตระเวน กับกรมตำรวจภูธร โดยกรมพลตระเวนขึ้นกับกระทรวงพระนคร รับผิดชอบดูแลพื้นที่ในเขตมณฑลกรุงเทพมหานคร อันเป็นต้นกำเนิดของตำรวจนครบาลในปัจจุบัน

ส่วนกรมตำรวจภูธร รับผิดชอบพื้นที่หัวเมืองส่วนภูมิภาค และขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของตำรวจภูธรในปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จึงได้มีพระบรมราชโองการ ประกาศรวมกรมพลตระเวนกับกรมตำรวจภูธรเข้าเป็นกรมเดียวกัน ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2458 เรียกว่า “กรมตำรวจภูธรและกรมพลตระเวน” โดยให้สังกัดกับกระทรวงพระนครบาล ด้วยเหตุนี้จึงถือว่า วันที่ 13 ตุลาคมของทุกปี เป็นวันต้นกำเนิดของวันตำรวจ

ทั้งนี้ “กรมตำรวจภูธรและกรมพลตระเวน” ได้ถูกเปลี่ยนนามเรียกหลายครั้งหลายครา จวบจนสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเรียกเป็น “กรมตำรวจ” เมื่อ พ.ศ. 2472 ก่อนจะได้รับการโอนเป็น “สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” ในปัจจุบัน

พ่อหลวงของปวงชนและข้าราชการตำรวจทั้งหมด

พัฒนาการของกิจการตำรวจ ได้ดำเนินต่อเนื่องเรื่อยมา ภายใต้พระมหากษัตริย์ของพระมหากษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์ และยังคงได้รับเมตตาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ด้วยดีเสมอมา น้ำพระราชหฤทัยและพระมหากษัตริย์คุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีต่อสถาบันตำรวจ และข้าราชการตำรวจทุกนายทั่วประเทศนั้น มีอาหาสิ่งใดเปรียบเสมอเหมือนได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมค่ายตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจพลร่มและตำรวจในถิ่นทุรกันดารในทุกภาคของประเทศ พร้อมกับพระราชทานสิ่งของเครื่องใช้และของที่ระลึก เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบรรดาตำรวจในท้องถิ่นห่างไกล

นอกจากนี้ หากทรงทราบถึงพระเนตรพระกรรณว่า ขาดแคลนสิ่งใด อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ก็จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดหาพระราชทานในทันที ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ กอปรกับในคราวที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ เมื่อปี พ.ศ. 2499 กรมตำรวจได้กราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงเรียนนายร้อยตำรวจแห่งใหม่ เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2499 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสในวาระนั้น ว่า “โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นหลักสำคัญสำหรับบ้านเมือง เพราะประชากรราษฎรจักได้เป็นที่พึ่งในยามมีทุกข์ร้อน ก็แหละบุคคลที่จะให้ผู้อื่นเข้าพึ่งอาศัยได้นั้น จำเป็นต้องเป็นผู้ได้รับการศึกษาดี มีวิชาการและเป็นผู้มีศีลธรรมอันดีทุกประการ การที่รัฐบาลของข้าพเจ้าได้จัดสร้างโรงเรียนนายร้อยตำรวจขึ้น จึงเป็นการบำเพ็ญกรณียกิจที่ควรชมเชย และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยอันประเสริฐ จงดลบันดาลให้โรงเรียนนายร้อยตำรวจแห่งนี้ สถิตสถาพร เป็นศรีสง่าแก่ประเทศชาติ และเป็นสถาบันสำคัญสำหรับการศึกษาวินิจฉัยตำรวจ แก่บรรดาผู้เข้าศึกษา ณ โรงเรียนแห่งนี้โดยทั่วกันเทอญ” และเมื่อครั้งที่กรมตำรวจได้จัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ท่าน ที่ทรงมีต่อกิจการตำรวจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระบรมรูป ในวันพฤหัสบดีที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2531 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2535 โดยประดิษฐาน บริเวณหน้าอาคาร 1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจและประชาชนทั่วไปได้เคารพสักการะ

กิจการตำรวจในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ถือว่าเป็นการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ตำรวจไทย ก็คือการปรับโอนกรมตำรวจ สังกัดกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ เนื่องจากภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบของกรมตำรวจ ซึ่งต้องดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและสังคมทั่วประเทศ ทำให้กรมตำรวจจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการเพื่อให้เกิดความคล่องตัว อันจะสามารถให้บริการประชาชนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ดังนั้น กรมตำรวจ จึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานตำรวจ โดยพิจารณานำแนวทางของตำรวจญี่ปุ่นมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง และจากการพิจารณาร่วมกันของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงบประมาณ จึงได้เสนอกณะรัฐมนตรีพิจารณาโอนกรมตำรวจไปเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ

ประการแรก ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการบริหารกิจการตำรวจในรูปคณะกรรมการระดับชาติ ระดับกรุงเทพมหานคร และระดับจังหวัด

ประการที่สอง กระจายอำนาจการบริหารงานไปยังหน่วยงานระดับพื้นที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด มีเอกภาพในการปกครองบังคับบัญชา และอำนวยความสะดวกธรรมอย่างแท้จริง

ประการที่สาม ตัดทอนภารกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมไปให้ส่วนราชการอื่นที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง

ด้วยเหตุผลและวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2541 ให้ดำเนินการปฏิรูปกรมตำรวจในระยะที่หนึ่ง โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้ดำเนินการปฏิรูปในระยะที่สอง โดยออกพระราชบัญญัติปรับปรุงแก้ไขงานอื่น ๆ ให้สมบูรณ์เต็มรูปแบบต่อไป ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ สังกัดกระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช 2541 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 115 ตอนที่ 73ก วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2541 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2541 เป็นต้นไป

ต่อมาได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 โดยแบ่งส่วนราชการ เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

- 1) สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- 2) กองบัญชาการ

8. โครงสร้างตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี

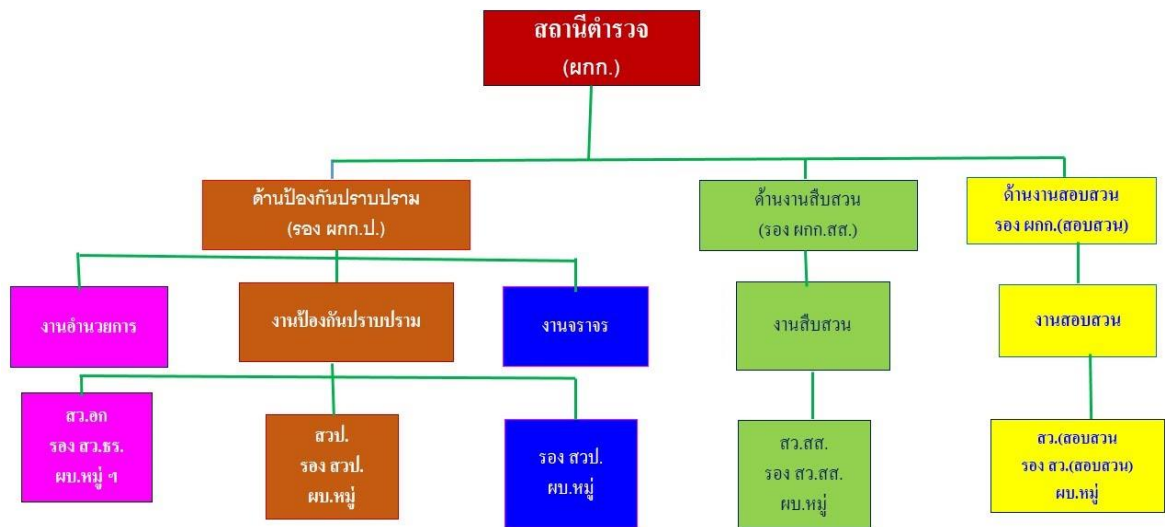
จากข้อมูลในเว็บไซต์ ตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี (www.chonburi.police.go.th) ได้พูดถึงความเป็นมาของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ใด ไม่ปรากฏแน่ชัด แต่ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณ ปี พ.ศ. 2418 ได้จัดตั้งตำรวจภูธรในทหารโปลิศเป็นกำลังในการรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนภูมิภาค และให้สามารถปฏิบัติการทางทหารได้ด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2440 จึงได้จัดตั้งเป็น “กรมตำรวจภูธร” มีพลตรีพระยาवासเทพ ชาวเคนมาร์ค เป็นเจ้ากรมตำรวจภูธร ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนกรมตระเวน (ตำรวจนครบาล) สังกัดกระทรวงพระนครบาล จนถึงวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2458 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมตระเวน (ตำรวจนครบาล) และกรมตำรวจภูธร เป็นกรมเดียวกัน เรียกว่า “กรมตำรวจภูธรและกรมตระเวน” ครั้นในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้รวมกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงพระนครบาลเข้าด้วยกัน กรมตำรวจภูธรและกรมตระเวน ซึ่งอยู่ในสังกัดกระทรวงพระนคร จึงได้โอนมาขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2469 ได้เปลี่ยนชื่อจาก “กรมตำรวจภูธรและกรมตระเวน” เป็น “กรมตำรวจภูธร” และได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเมื่อ พ.ศ. 2475 เป็น “กรมตำรวจ” จนกระทั่งเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2541 ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลง “กรมตำรวจ” เป็น “สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” เป็นส่วนราชการขึ้นตรงกับสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีตำรวจภูธรเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงสันนิษฐานว่า ตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี คงจะตั้งขึ้นมาตั้งแต่ตอนปลายรัชกาลที่ 5 หรือตอนต้นสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมา และได้ปรากฏหลักฐานบันทึกกราขานามผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี คนแรก ได้แก่ ร.ต.อ. ฮง ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ ตุลาคม พ.ศ. 2451 จนถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2452 และมีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี ต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 58 นาย

ปัจจุบัน ตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 27/14 ถนนโรงพยาบาลเก่า ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีเนื้อที่ 29 ไร่ 2 งาน 77 ตารางวา ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขที่ ขบ.317 โดยมี พล.ต.ต.ประการ ประจง ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี

โครงสร้างของสถานีตำรวจ

- 1) โครงสร้างของสถานีตำรวจทั่วประเทศ (ที่มีระดับผู้กำกับการเป็นหัวหน้า ยศ พ.ต.อ.)

- หมายเหตุ 1. รองผู้กำกับการป้องกันปราบปรามเป็นหัวหน้างานอำนวยความสะดวก งานป้องกันปราบปรามและงานจราจร
 2. รองผู้กำกับการสืบสวนเป็นหัวหน้างานสืบสวน
 3. รองผู้กำกับการ(สอบสวน) เป็นหัวหน้างานสอบสวน

ภาพประกอบที่ 2.3 โครงสร้างสถานีตำรวจทั่วประเทศ

ที่มา: สถานีตำรวจภูธรวังน้ำเย็น ตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว

2) โครงสร้างสถานีตำรวจภูธรในสังกัดจังหวัดชลบุรี (11 อำเภอ 23 สถานีตำรวจ)

การแบ่งส่วนราชการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี แต่เดิมได้จัดรูปแบบการบริหารราชการตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2467 แบ่งการบริหารราชการออกเป็น กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี สถานีตำรวจภูธรอำเภอ สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ สถานีตำรวจภูธรตำบล ขึ้นตรงกับกองกำกับการ ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2536 ออกประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 110 ตอนที่ 169 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2536 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 23 มกราคม 2537 ได้ปรับปรุงโครงสร้างตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี โดยยกเลิกกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี เขต 2 และปรับตำแหน่งหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด เป็นผู้บังคับการ หัวหน้าสถานีตำรวจอำเภอเมืองเป็นผู้กำกับการ หัวหน้าสถานีตำรวจอำเภอ/กิ่งอำเภอ หัวหน้าสถานีตำรวจตำบลพญา/แหลมฉบัง เป็นผู้กำกับการ และต่อมาได้มีการปรับตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรแสนสุข จากเดิมเป็นระบบสารวัตร เป็นผู้กำกับการ และหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านฆอลอด จากเดิมระดับรองสารวัตรเป็นสารวัตร โดยเปลี่ยนชื่อเป็นสถานีตำรวจภูธรตำบลพลูดาวหลวง หลังจากนั้นกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศลงวันที่ 1 มิถุนายน 2540 เรื่องแบ่งเขตท้องที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตั้งเป็นกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ โดยมีเขตการปกครองรวม 2 ตำบล

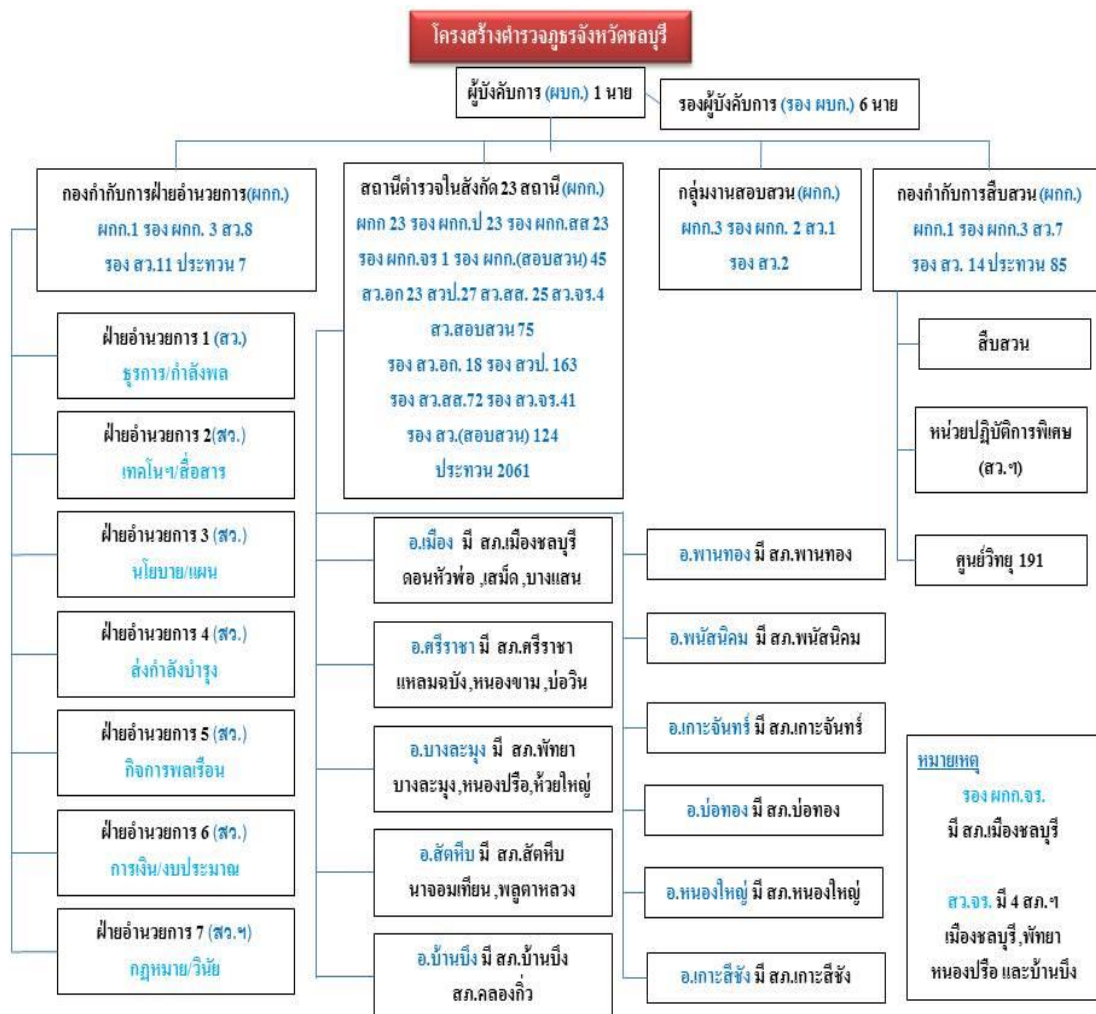
คือ ตำบลเกาะจันทร์ และตำบลท่าบุญมี จึงได้มีการปรับโครงสร้างในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยจัดตั้งสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ โดยมีรองผู้กำกับการ เป็นหัวหน้าสถานี

ปัจจุบันตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี มีสถานีตำรวจภูธรในสังกัด จำนวน 23 สถานี ใน 11 อำเภอ ประกอบด้วย

ตารางที่ 2.1 สถานีตำรวจภูธร ในจังหวัดชลบุรี

1.	สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี	2.	สถานีตำรวจภูธรเสม็ด
3.	สถานีตำรวจภูธรคอนหัวฟ่อ	4.	สถานีตำรวจภูธรแสนสุข
5.	สถานีตำรวจภูธรศรีราชา	6.	สถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง
7.	สถานีตำรวจภูธรหนองขาม	8.	สถานีตำรวจภูธรบ่อวิน
9.	สถานีตำรวจภูธรบางละมุง	10.	สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา
11.	สถานีตำรวจภูธรหนองปรือ	12.	สถานีตำรวจภูธรห้วยใหญ่
13.	สถานีตำรวจภูธรนาจอมเทียน	14.	สถานีตำรวจภูธรสัตหีบ
15.	สถานีตำรวจภูธรพลูดาวหลวง	16.	สถานีตำรวจภูธรบ้านบึง
17.	สถานีตำรวจภูธรคลองกิ่ว	18.	สถานีตำรวจภูธรบ่อทอง
19.	สถานีตำรวจภูธรพนัสนิคม	20.	สถานีตำรวจภูธรเกาะจันทร์
21.	สถานีตำรวจภูธรพานทอง	22.	สถานีตำรวจภูธรเกาะสีชัง
23.	สถานีตำรวจภูธรหนองใหญ่		

ที่มา: ตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, 2563, ออนไลน์

ภาพประกอบที่ 2.4 โครงสร้างตำราวจุทธจังหวัดชลบุรี
ที่มา: ตำราวจุทธจังหวัดชลบุรี, 2563, ออนไลน์

การปฏิบัติงานของตำรวจจังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นการสนองตอบนโยบายของกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนให้บริการที่ดี และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ด้วยความถูกต้องรวดเร็ว จึงมีจุดเน้นในการดำเนินการ ดังนี้

1) ด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เน้นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่มีความรุนแรง มีผลกระทบต่อความรู้สึกในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยเฉพาะอาวุธสงครามและปืนผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมรุนแรง รวมทั้งการป้องกันปราบปรามมือปืนรับจ้าง คดีโจกรรมทรัพย์สินในเคหสถาน ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชน ให้มีการระดมกวาดล้าง มีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด มีการจัดสายตรวจ ประกอบด้วย

สายตรวจเดินเท้า ออกตรวจในเขตชุมชนหนาแน่น สายตรวจรถจักรยานยนต์ ออกตรวจในแหล่งชุมชนหนาแน่นปานกลาง สายตรวจรถยนต์ออกตรวจในเขตรอบนอกและสายตรวจตำรวจตำบล ออกตรวจตามตำบลหมู่บ้าน

2) ด้านการบริการประชาชน ให้แต่ละสถานีตำรวจ อำนวยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรมต่อประชาชน อย่าให้ประชาชนเสียเวลารอคอยการให้บริการของเจ้าหน้าที่

3) ด้านการยกระดับการให้บริการ การรักษาภาพพจน์ ชื่อเสียงข้าราชการตำรวจ และการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน มีการปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ โดยชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี

4) ด้านการให้สวัสดิการกำลังพล ในส่วนของตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี มีการจัดสวัสดิการสำหรับข้าราชการตำรวจในสังกัด

สำหรับคดีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและสารสนเทศ ในส่วนของสถานีตำรวจ พนักงานสอบสวนมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาทุกประเภท

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกเก็บข้อมูลสถานีตำรวจ จำนวน 9 สถานี จากจำนวน 23 สถานี และ 1 กองกำกับการสืบสวน ซึ่งขึ้นตรงกับตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี สำหรับสถานีตำรวจเลือกจากสถานีตำรวจที่มีพื้นที่รับผิดชอบชุมชนขนาดใหญ่ ประกอบด้วย สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี สถานีตำรวจภูธรเสม็ด สถานีตำรวจภูธรศรีราชา สถานีตำรวจภูธรแหลมฉบัง สถานีตำรวจภูธรหนองขาม สถานีตำรวจภูธรบางละมุง สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา สถานีตำรวจภูธรบ้านบึง สถานีตำรวจภูธรพานทอง (โดยระดับสถานีตำรวจ จะสัมภาษณ์นายตำรวจระดับผู้กำกับการ และระดับสารวัตร 3 สายงาน คือ งานป้องกันและปราบปราม งานสืบสวน และงานสอบสวน)

9. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องย้อนหลังไป 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - 2562 เรียงจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ ประกอบด้วย

- 1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะแนวใหม่
- 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญา
- 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านต่าง ๆ

9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

ร้อยตำรวจเอกวิทยา ราชแก้ว (2558, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตำรวจฝ่ายสืบสวน กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงความหมายการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของตำรวจฝ่ายสืบสวน กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยคัดเลือกบุคคลหรือผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญที่พักอาศัยในเขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 10 คน เป็นเพศชายทั้งหมด ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เกิดจากการขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติ ขาดความทันสมัยด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ไม่มีความพร้อมในการใช้งาน เช่น ยานพาหนะน้ำมันเชื้อเพลิงมีไม่พอเพียงต่อการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายตามมา มีความเครียดด้านค่าใช้จ่ายที่ต้องทำการจ่ายเอง อาวุธปืน วิทยุสื่อสาร ควรพัฒนาให้มีความพร้อมในการใช้งานและให้เพียงพอกับกำลังพล

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตำรวจฝ่ายสืบสวนกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ควรพัฒนาด้านนโยบายในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจในระดับสูงที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณที่ขาดความต่อเนื่อง และการขาดกำลังพลระดับปฏิบัติการไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้งานที่ออกมาไม่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการขาดสวัสดิการในการปฏิบัติงาน เช่น เบี้ยเลี้ยง ที่พักอาศัยที่มีให้ไม่เพียงพอกับจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอยู่ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน

ทัศนีย์ มานูเจริญ (2558, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “บรรยากาศองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา” โดยศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และปัจจัยบรรยากาศองค์กร ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ด้านอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ด้านนโยบายและแนวทางปฏิบัติของฝ่ายบริหาร

ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพสมรส รายได้ของบุคคล และบรรยากาศองค์กร เป็นปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งได้ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สายงานที่ปฏิบัติ ระดับชั้นของข้าราชการตำรวจ อายุราชการ ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

และปัจจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เช่น การปกครองบังคับบัญชา สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน การได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้า ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ค่าตอบแทน การสนับสนุนจากองค์กรและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน เป็นต้น

อมรรตน์ จันทร์เกตุ (2560, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 2 “โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 2 และ 2) ศึกษาปัจจัยทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 จำนวน 275 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple linear regression analysis) ด้วยวิธี Enter

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัด ตำรวจภูธรภาค 2 ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.42 และจากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 9.55$, $df = 21$, $Sig. = .00$) โดยตัวแปรนี้สามารถรวมอธิบายความผันแปรของประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 ได้ร้อยละ 44.60 และพบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจการทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (X13) การปกครองบังคับบัญชา (X22) สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (X23) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน (X26) และค่าตอบแทน (X27) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 เมื่อกำหนดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรภาค 2 ด้วยตัวแปร Y สามารถเขียนสมการทำนายได้ดังนี้ $Y = 1.888 + 5.48E-006 (X13) - 0.155 (X22) + 0.191 (X23) + 0.933 (X26) + 0.078 (X27)$

9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะแนวใหม่

พยุงศักดิ์ ทราบรัมย์ (2557, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “การนำแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ในการจัดศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดบุรีรัมย์” โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทดสอบความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทของประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษา

สาเหตุของความสอดคล้องและไม่สอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Method) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เทศบาลในจังหวัดบุรีรัมย์ทั้งหมด 62 แห่งเป็นพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย เทศบาลเมือง 3 แห่ง และเทศบาลตำบล 59 แห่ง ซึ่งมีสถานศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 148 แห่ง ได้แก่ โรงเรียน 7 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 141 แห่ง ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 1,036 ชุด และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มผู้จัดบริการการศึกษา ได้แก่ นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้าสถานศึกษา ครูผู้สอน และกลุ่มผู้รับบริการ คือ ผู้ปกครองนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ในภาพรวมกับการจัดการศึกษา ไม่มีความสอดคล้องกัน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อแยกเป็นรายประเด็นตามหลักการทั้ง 7 ประการ พบว่าประเด็นที่สอดคล้องกัน ได้แก่ การให้บริการพลเมืองไม่ใช่การให้บริการลูกค้า การคิดเชิงกลยุทธ์ และปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย ความรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย และการให้บริการมากกว่าการกำกับดูแล ส่วนการแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะ การให้คุณค่ากับพลเมืองเหนือความเป็นผู้ประกอบการ และการให้คุณค่ากับประชาชนไม่ใช่แค่เน้นที่ผลผลิตไม่มีความสอดคล้องกัน ระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ในภาพรวมกับการจัดการศึกษา 2) ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดจากสาเหตุ 4 ประการคือ 1) กระแสการสร้างพลเมือง 2) หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ข้อกำหนดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และ 4) กระแสประชาธิปไตยของประเทศไทย ส่วนสาเหตุของความไม่สอดคล้องนั้นเกิดจาก 1) การผสมผสานระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการบริหารจัดการภาครัฐแบบเก่า และ 2) การผสมผสานระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

ธานี สุวรรณไตรย์ (2559, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังที่มีต่อกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะ แนวใหม่ในชุมชน: กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร” โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะแนวใหม่ในชุมชน 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะแนวใหม่ในชุมชน จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านความคิดเห็น ที่มีต่อหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับระดับความคาดหวังที่มีต่อกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะแนวใหม่ในชุมชน

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคำชะอี อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 365 ราย

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อ กระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะแนวใหม่ในชุมชน ภาพรวมอยู่ใน ระดับสูง ต่อมาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความคาดหวังที่มี ต่อกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะแนวใหม่ในชุมชน ในระดับที่ แตกต่างกัน และปัจจัยทางด้านความคิดเห็นที่มีต่อหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความสัมพันธ์กับระดับความคาดหวัง ทั้งนี้กำหนดความเชื่อมั่นไว้ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ธีรชาติ สรรเสริญ (2561, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “การบริการสาธารณะแนวใหม่ในการจัดการขยะของเทศบาลนครสมุทรปราการ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ไปใช้จัดการขยะในเทศบาลนครสมุทรปราการ 2) ปัญหาและอุปสรรคการจัดการ ขยะของเทศบาลนครสมุทรปราการ และ 3) แนวทางการจัดการขยะของเทศบาลนครสมุทรปราการ ในการนำแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ไปใช้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เทคนิคเดลฟาย ในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารบริการสาธารณะแนวใหม่ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักวิชาการด้านสิ่งแวดล้อม ผู้บริหาร กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารในเทศบาล และ ผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แนวคำถามเป็นการสอบถามปลายเปิด

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความเป็นไปได้ในการนำแนวคิด การให้บริการสาธารณะแนวใหม่ไปใช้จัดการขยะในเทศบาลนครสมุทรปราการ มีความเป็นไปได้ทุกหลักการ เพราะเป็นการบริหารจัดการที่เน้นให้ภาครัฐและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน 2) ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการขยะของเทศบาลนครสมุทรปราการ ภาครัฐพบข้อจำกัดด้าน งบประมาณ ขาดบุคลากรวิชาชีพในการทำงาน และขาดแคลนพนักงานจัดเก็บขยะ ภาคประชาชนพบ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและขาดจิตสำนึกสาธารณะในการมีส่วนร่วมการจัดการกับปัญหาขยะ 3) แนวทางจัดการขยะของเทศบาลนครสมุทรปราการ ได้แก่ สร้างความประทับใจแก่ประชาชน จัดเวทีแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาพร้อมกับประชาชน จัดอบรมเพื่อให้ประชาชนได้มี ความรู้และเข้าใจปัญหาเรื่องขยะ เน้นให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐ จัดการข้อร้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานส่งเสริมสนับสนุนเรื่องของงบประมาณและสร้าง บุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ

ธิดารัตน์ ชื่นประเสริฐ (2562, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “การส่งมอบบริการสาธารณะ แนวใหม่ของการประปานครหลวง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบระบบการบริการ สาธารณะด้านน้ำประปาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ 2) เพื่อเสนอแนวทางการให้บริการ สาธารณะที่เหมาะสมต่อการประปานครหลวงเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และ ออกแบบการวิจัยโดยใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี กำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ คือ ระบบการ บริการสาธารณะสาธาณูปโภคด้านน้ำประปา 4 ระบบ ได้แก่ ระบบการประปาภาครัฐ/ราชการ ระบบการประปาภาครัฐวิสาหกิจ ระบบการประปาภาคเอกชนและระบบการประปาภาคประชาชน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งมอบบริการสาธารณะที่เหมาะสมต่อการประปานครหลวง ในอนาคต ประกอบไปด้วย (1) ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ การจัดการ แหล่งน้ำดิบใหม่ การบูรณาการรวมระบบการผลิตน้ำประปาและการบำบัดน้ำเสียร่วมกัน การลงทุน เปลี่ยนท่อใหม่เพื่อลดน้ำสูญเสีย การสร้างนวัตกรรมในกระบวนการผลิตและสูบน้ำประปา การประยุกต์นำเทคโนโลยีและสารสนเทศเข้ามาใช้ในกระบวนการดำเนินงานตลอดจนการลงทุน ขยายธุรกิจเพื่อรองรับความเสี่ยง (2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน/พลเมือง ได้แก่ การประยุกต์ใช้ หลักของการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาใช้ในการร่วมบริหารจัดการบริการสาธารณะ การ ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักด้านจิตสาธารณะและความเป็นพลเมืองการผลักดันให้เกิดการร่วม จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายจิตอาสาและการณรงค์ให้เกิดการใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า (3) ด้านการ ส่งเสริมให้เกิดสังคมพลเมืองที่มีความเป็นมืออาชีพและมีจรรยาบรรณในการทำงาน และ (4) ด้าน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรน้ำและน้ำประปาในสังคมไทย รวมถึงการใช้กลยุทธ์การสร้างคุณค่าร่วมระหว่างธุรกิจ กับสังคมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจการ

9.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

ฉรงค์ กุลนิเทศ (2558, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบและมาตรการแก้ปัญหา อาชญากรรมไซเบอร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาอาชญากรรมไซเบอร์ที่เกิดขึ้น ในประเทศไทย 2) ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมไซเบอร์ รวมทั้งระบบการพิสูจน์ หลักฐานอาชญากรรมไซเบอร์ และ 3) เพื่อสร้างรูปแบบและมาตรการในการแก้ปัญหาอาชญากรรม ไซเบอร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) โดยใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาของอาชญากรรมไซเบอร์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย สามารถแบ่งประเด็นสำคัญ ออกได้เป็น 1) ปัญหาด้านข้อกฎหมาย-ฐานความผิด-เขตอำนาจ- ใครต้องเป็นผู้รับผิดชอบ-ลักษณะพยาน 2) ปัญหาด้านเทคนิค-เทคนิคพัฒนาต่อเนื่อง-การศึกษา-

เทคนิคในการเก็บหลักฐาน 3) แนวทางการปฏิบัติ-การประสานงานแนวทางปฏิบัติ ระหว่าง ตำรวจ-อัยการ-ศาล 4) วัฒนธรรม-วัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมไซเบอร์ที่สำคัญ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติว่าด้วยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และกฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และกำหนดกฎของระบบการพิสูจน์หลักฐานอาชญากรรมไซเบอร์ 4 ข้อ ได้แก่ 1) ความสมบูรณ์ของหลักฐาน 2) ระบุที่มาของหลักฐานได้ 3) บุคคลที่ดูแล หรือเก็บหลักฐานต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ และ 4) หลักฐานต้องได้รับการตรวจสอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย 3. รูปแบบและมาตรการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมไซเบอร์ที่สำคัญ คือ การนำส่งวัตถุพยานในการตรวจพิสูจน์ทางอาชญากรรมไซเบอร์ เช่น อย่าเปิดเครื่องอุปกรณ์ถ้าหากว่าเครื่องปิดอยู่ เป็นต้น ด้านมาตรการในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมไซเบอร์ เช่น ควรเร่งการออกกฎหมายให้ครอบคลุมการกระทำผิดมากขึ้น เป็นต้น

ยุทธศักดิ์ เทียมทัศน์ (2558, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “การแบ่งปันความรู้งานสืบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อต้องการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ให้ทั่วถึงทั้งองค์กร 2) เพื่อรวบรวมความรู้ในเรื่องการสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการสืบค้นและการเข้าถึงข้อมูล 3) เพื่อจัดทำและออกแบบระบบแบ่งปันความรู้ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี 4) เพื่อถ่ายทอดความรู้ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในรูปแบบสื่อต่างๆ ที่ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าใจง่ายและสะดวกในการเข้ามาเรียนรู้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การจัดการเนื้อหาองค์ความรู้ที่จำเป็นและนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ โดยนำเสนอผ่านเว็บไซต์

ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้งานระบบแบ่งปันความรู้งานสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีสมาชิกของระบบได้เข้ามาใช้งาน ค้นคว้าหาข้อมูลในระบบเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้องค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรนั้นถูกเผยแพร่ออกไปและสมาชิกที่เข้ามาค้นคว้าหาความรู้ในระบบก็จะได้องค์ความรู้ที่นั้นติดตัวไป เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์ ต่องานที่ทำต่อไป

กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2559, บทสรุปผู้บริหาร) ทำการวิจัยเรื่อง “การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการสืบสวนและสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรับมือกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์ขบวนการบริหารงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาที่เกี่ยวกับคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ 2) จัดทำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับคดี

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ด้านเทคนิคการสืบสวนของผู้ปฏิบัติงาน 1.1 ด้านการสอบสวน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยในประเด็นที่เข้าใจในความหมายของสิ่งต่าง ๆ และสิ่งทีควรรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น Hosting, ISP, Protocol, Log File, FTP มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ 1.2 ด้านการสืบสวน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยในประเด็นเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ และสิ่งทีควรรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ เช่นเดียวกับการสอบสวน 2) การรวบรวมพยานหลักฐาน 2.1 ด้านการสอบสวน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย 2.2 ด้านการสืบสวน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

Kevin Orrey (2010, อ้างถึงใน ธนนท์ทัส สุทธิยานิติภักดี) ทำการวิจัยเรื่อง “Cyber Attack: Exploiting the User-There are so many way”

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยมีขอบเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ การโจมตีทางไซเบอร์หรือภัยคุกคามทางไซเบอร์มีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการโจมตีด้วยมัลแวร์ รวมทั้งรูปแบบที่ใช้วิธีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไซเบอร์ (Social Engineering) ร่วมกับการโจมตีทางไซเบอร์ เช่น การทำฟิชชิ่ง การทำฟาร์มมิ่ง เป็นต้น

ทศพล ทรรศนกุลพันธ์ (2562, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “ข้อจำกัดของกระบวนการยุติธรรมเพื่อป้องกันและปราบปรามพิศวาสอาชญากรรม (Romance Scam) และแนวทางสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา รูปแบบ และวิธีการของพิศวาสอาชญากรรมทั้งที่เป็นการล่อลวง ภายในประเทศและการล่อลวงข้ามชาติ 2) พัฒนากฎหมายและมาตรการเฝ้าระวังและเตือนภัยล่วงหน้าเพื่อป้องกันและปราบปรามพิศวาสอาชญากรรม และ 3) สร้างแนวทางเพิ่มความตระหนักให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงตกเป็นเป้าหมายพิศวาสอาชญากรรม ให้รู้เท่าทันพิศวาสอาชญากรรม ซึ่งพิศวาสอาชญากรรมที่กระทำผ่านเครือข่ายสังคม (Social Media) และระบบปฏิบัติการในอินเทอร์เน็ต อาทิ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม เว็บบอร์ด ในเว็บไซต์หาคู่ และอีเมลก็เพื่อเข้าใจถึงข้อจำกัดในการดำเนินคดีเพื่อปราบปรามอาชญากรรมและเยียวยาผู้เสียหาย และนำไปสู่การสร้างแนวทางป้องปรามพิศวาสอาชญากรรมในอนาคต ผู้วิจัยใช้วิธีทบทวนวรรณกรรม ค้นคว้าจากกรณีศึกษาที่เป็นคดีความ และการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลศักยภาพสูง ได้แก่ เหยื่อ ผู้ดูแลระบบ และเจ้าพนักงานของรัฐ

ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์พิศวาสอาชญากรรมไม่ลดลงและมีแนวโน้มแพร่หลายไปสู่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น เพราะพลเมืองขาดความรู้ในการระมัดระวังภัยคุกคามจากอาชญากรรมประเภทล่อลวง ทั้งยังทำให้ตนเองตกอยู่ในภาวะเสี่ยงจากการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล อ่อนไหวสู่

พื้นที่สาธารณะ ผลการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายและเฝ้าระวังภัย พบว่า การ ดำเนินคดี พิษวาสอาชญากรรม มีอุปสรรคสำคัญจากพรหมแดนรัฐซึ่งเป็นขอบเขตอำนาจศาลทางกฎหมาย เนื่องจากในหลายกรณีรัฐอาจบังคับตัวผู้กระทำความผิดได้ แต่มีอาจบังคับใช้กฎหมายข้ามรัฐไป จับกุมผู้กระทำความผิดในรัฐอื่น รวมถึงมีอุปสรรคในการแสวงหาความร่วมมือจากผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ต และระบบปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งภายในและระหว่างประเทศ ยิ่งไปกว่านั้นข้อจำกัดในแง่ความอับอายของผู้เสียหาย ที่รัฐก็ต้องคุ้มครองสิทธิในเกียรติยศชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัวไปจนถึงข้อมูลส่วนบุคคลของเหยื่อ อีกทั้งการป้องกันพิษวาสอาชญากรรมโดยควบคุมการไหลเวียนข้อมูลข่าวสาร ในลักษณะการ เช่นเซอร์ก็อาจสร้างผลกระทบต่อการไหลเวียนข้อมูลอย่างเสรีในโลกไซเบอร์ด้วย ผลการศึกษาพบ แนวทางเพิ่มความตระหนักรู้ให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี คือ การศึกษากลยุทธ์ของอาชญากรและการหาจุดอ่อนที่เหยื่อเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในพื้นที่ไซเบอร์จะช่วยทำให้เข้าใจ “รูปแบบ” และ “การพัฒนาเป้าหมาย” ล่องหนเหยื่อโดยอาชญากร โดยงานวิจัยนี้มี ข้อเสนอแนะให้เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ของอาชญากรและความเสี่ยงที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เปิดเผยแก่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้ดูแลระบบ และประชาชน เพื่อให้สามารถนำ ความรู้มาสร้างมาตรการ เฝ้าระวังและเตือนภัยผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ให้ดูแลรักษาความปลอดภัย ของตนเอง และเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการและรัฐป้องกันอาชญากรรมได้

9.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญา

กุลนิษฐ์ รัตนกุลสกุล (2559, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “การลงโทษในการกระทำความผิด หลายกรรมกับการป้องกันอาชญากรรม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวัตถุประสงค์ นโยบาย การกำหนดโทษ หลักเกณฑ์และแนวทาง การกำหนดโทษจำคุกในกรณีความผิดหลายกรรมของไทย และต่างประเทศ 2) ศึกษาวิวัฒนาการการบัญญัติกฎหมายกรณีความผิดหลายกรรมและวิเคราะห์ ปัญหาของการบัญญัติโทษจำคุกในกรณีกระทำความผิดหลายกรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ปัจจุบันของไทย 3) ศึกษาความเหมาะสมของการกำหนดโทษจำคุกกรณีการกระทำความผิด หลายกรรม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การลงโทษ หลักอาชญาวิทยา และหลักนิติเศรษฐศาสตร์ 4) วิเคราะห์ และเปรียบเทียบแนวคิดในการกำหนดโทษจำคุกและการกำหนดโทษจำคุกกรณีกระทำความผิด หลายกรรมของไทยและต่างประเทศ 5) เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 91 ประมวลกฎหมาย อาญาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญา หลักอาชญาวิทยา และ หลักนิติเศรษฐศาสตร์ เป็นารวิจัยโดยใช้เอกสารเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาจากเอกสาร ทางวิชาการ หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำบทยกฎหมาย และแนวคำพิพากษาของศาล ทั้งในไทยและต่างประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีความพยายามในการแก้ไขรูปแบบการลงโทษกรณีความผิดหลายกรรมมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มหรือลด รูปแบบการลงโทษ รวมถึงการปรับเปลี่ยนเพดานโทษจำคุกขั้นสูง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การลงโทษ รวมถึงเพดานโทษขั้นสูงในแต่ละครั้งมักขึ้นอยู่กับนโยบายการลงโทษของฝ่ายนิติบัญญัติ ที่มุ่งกำหนดรูปแบบการลงโทษให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรืออัตราการเกิดอาชญากรรม ภายในประเทศเป็นสำคัญ แต่ยังไม่เคยปรากฏให้เห็นในเหตุผลของการแก้ไขกฎหมายครั้งใดที่กำหนด รูปแบบการลงโทษในกรณีความผิดหลายกรรม โดยพิจารณาจากความเหมาะสมและความสอดคล้อง กับรูปแบบของการกระทำความผิด และลักษณะของผู้กระทำความผิด มาตรา 91 ประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน กำหนดรูปแบบการลงโทษจำคุกกรณี ความผิดหลายกรรม ไว้เพียงรูปแบบเดียว คือ รูปแบบการริ่งกระทงลงโทษ และกำหนดเพดานโทษ ขั้นสูงไว้ 3 ช่วง ได้แก่ 10 ปี 20 ปี และ 50 ปี ตามลำดับ โดยมีได้แยกลักษณะการกระทำความผิด และประเภทของผู้กระทำความผิดหลายกรรมเช่นเดียวกับการแก้ไขที่ผ่านมา ส่งผลให้รูปแบบ การลงโทษใน กรณีความผิดหลายกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถป้องปราม อาชญากรรมได้อย่างแท้จริง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขปรับปรุงด้วยบทกฎหมายที่ผ่านมา นั้น ยังมีใช้ การแก้ปัญหาที่ตรงจุด (2) จากสภาพปัญหาข้างต้นวิทยานิพนธ์นี้จึงมุ่งการกำหนดรูปแบบการลงโทษให้สอดคล้อง กับหลักอาชญาวิทยา หลักนิติเศรษฐศาสตร์หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน พร้อมทั้งนำหลักการดังกล่าว มาใช้กำหนดรูปแบบการลงโทษให้เหมาะสมกับประเภทคดี และประเภทผู้กระทำความผิด เพื่อให้ บทบัญญัติดังกล่าวสามารถส่งเสริมการป้องปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ณัชชา กำแก้ว (2561, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญาในการกระทำความผิด ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับเกณฑ์อายุและบทลงโทษของเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย 2) เพื่อศึกษาความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชน 3) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามกฎหมายต่างประเทศและของไทย 4) เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการลงโทษเด็กและเยาวชนซึ่งกระทำความผิดอาญา ในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย 5) เพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน จากสังคมปัจจุบัน เป็นการวิจัยโดยใช้เอกสารเป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ด้วยทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น

ตำรา บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนกระทำความผิดมากขึ้นและรุนแรงขึ้น เมื่อเทียบกับผู้ใหญ่ โดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จะเน้นเรื่องเกณฑ์อายุเป็นหลักในการพิจารณาลงโทษ และมุ่งเน้นในเรื่องของการแก้ไข ฟื้นฟู ให้โอกาสเด็กและเยาวชนกลับตัวกลับใจสู่สังคม โดยไม่ได้คำนึงถึงพฤติกรรมและความร้ายแรงของเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ยังไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ในเรื่องของการกระทำความผิดที่มีพฤติกรรมร้ายแรง

ข้อเสนอแนะคือขอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ให้ทันกับสภาพสังคมปัจจุบัน และควรแก้บทลงโทษเพื่อให้กฎหมายมีประสิทธิภาพ และเกรงกลัวต่อการที่จะกระทำความผิดสำหรับเด็กและเยาวชน

9.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านต่าง ๆ

สุนทร เอกพันธ์, นิติ ผดุงชัย และ โฉไล ศักดิวงษ์ (2556, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พุทธศักราช 2551 กรณีศึกษาตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานีในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 2) เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล 3) ศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามรวมทั้งสิ้นจำนวน 2,259 คน กลุ่มตัวอย่าง 340 คน โดยใช้วิธีการแบ่งสัดส่วน (Proportional to Size) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.86 ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีและค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อายุ ระดับชั้นยศ สถานภาพ การสมรส อายุราชการต่างกัน ปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ระดับการศึกษาต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3) ความคิดเห็นข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ดังนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มากที่สุด คือขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่และประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ทำงานรับผิดชอบหลายด้าน ทำให้การทำงานด้านนี้ไม่บรรลุเป้าหมาย และขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คุณพล ทีฆายุ (2560, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540: กรณีศึกษา ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง บทบาทที่ตำรวจปฏิบัติจริง 2) บทบาทที่ควรจะเป็นในอนาคต และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทตำรวจจังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนจังหวัดจันทบุรี จำนวน 400 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 304 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังต่อตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในความคาดหวังมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปน้อย กล่าวคือ ลำดับที่ 1 คือ ด้านบทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บทบาทตำรวจในการบริการประชาชนและบทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย นอกจากนี้การวิจัยยังพบอีกว่า ปัจจัยที่สำคัญให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทต่อตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี เช่น บทบาทในการรักษาความปลอดภัยของสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะความรู้สึกรักของประชาชนใครจะละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่ได้ เป็นต้น ปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้ตำรวจกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงต่อตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี เช่น การถวายความปลอดภัยสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะมีกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำให้ตำรวจต้องปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เป็นต้น ส่วนบทบาทในอนาคตของตำรวจไทยมี 4 ประการ คือ บทบาทตำรวจในยุคโลกาภิวัตน์ บทบาทตำรวจกับการมีส่วนร่วมกับประชาสังคม บทบาทตำรวจในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และบทบาทตำรวจในโลกไซเบอร์

ดิฐภัทร บวรชัย (2561, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิยมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาของการทุจริตและประพฤตินิยมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ

2) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตและประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษาระดับสถานีตำรวจ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษา ระดับสถานีตำรวจ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติการ ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค 1-9 ภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค 1-9 และศูนย์ ปฏิบัติการจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเลข สุ่มของเคร์จซี่; และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan.1970: 608) จำนวน 1,281 คน (2) กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จำนวน 307 คน (3) กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม(Focus Group) จำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยพร้อมแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปยังหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จัดให้มีการสนทนากลุ่มภายหลังจากที่ได้ข้อมูล และสรุปผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เรียบร้อยแล้ว สร้างรูปแบบการป้องกันการทุจริตพร้อมให้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบที่ถูกสร้างขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบของข้าราชการตำรวจระดับสถานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.67$, $S.D. = 0.75$) สาเหตุของการทุจริตประพฤตินิชอบสรุปได้ 2 ประการ คือ 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ตอบแทนผู้มีพระคุณ ขอมรับการทุจริตเป็นเรื่องปกติ คิดว่าไม่มีใครจับได้ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต คู้มค้ำที่จะเสี่ยง ความโลภ ไม่รู้จักพอ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวตน ความเคยชิน คิดว่าใคร ๆ ก็ทำกัน จิตใจไม่เข้มแข็ง ต้องการความร่ำรวย ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ยกย่องคนมั่งมีอำนาจ 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ไม่มีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง ตกอยู่ใต้อิทธิพลผู้มีอำนาจ มีโอกาสในการเรียกรับ ผลประโยชน์ เข้าไปมีส่วนได้เสียกับสถานประกอบการ ผู้ขาดอำนาจการแต่งตั้ง อิทธิพลทางการเมือง ความเข้าใจผิดของประชาชน การแทรกแซงทางการเมือง ความล่าช้าของกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ไม่มีความรู้ เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริต ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ผู้บังคับบัญชาบางคนเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี รายได้น้อย ค่านิยมว่าตำแหน่งเป็นสมบัติส่วนบุคคล กฎหมายมีช่องโหว่ การมีอำนาจผูกขาด พฤติกรรมเลียนแบบ อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และอำนาจ สภาพการทำงานเอื้อต่อการทุจริต สำหรับรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤตินิชอบ มี 4 ระยะ ตั้งแต่ ระยะก่อนเข้าเป็นตำรวจ ระยะเข้าโรงเรียนตำรวจ ระยะรับราชการตำรวจ และระยะพ้นจากการเป็นตำรวจ โดยทั้ง 5 สายงานในสถานีตำรวจ คือ ป้องกันปราบปราม สอบสวน สืบสวน จราจร

และอำนวยการ ควรมีลักษณะเป็นการป้องกันและแก้ปัญหาแบบบูรณาการให้ภาครัฐ และประชาชน เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมสนับสนุน ส่งเสริมองค์ความรู้ งบประมาณ สวัสดิการ กำลังพล และ ตรวจสอบการทำงาน มีระบบการตรวจสอบภายใน และตรวจสอบภายนอกที่เคร่งครัดจากองค์กร หรือหน่วยงานอิสระ เช่น คณะกรรมการร้องเรียนตำรวจ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการ ปฏิบัติงานและตรวจสอบระบบการทำงาน มีระบบการส่งเสริมตำรวจดีที่เข้มแข็ง

ก้องปิติ อ่อนมาก (2563, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานด้านการป้องกัน อาชญากรรมตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรค 2) นำเสนอ แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรมของข้าราชการ ตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Method) ประกอบด้วย การ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ระเบียบวิธีวิจัยมีแบบ สัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมและนักวิชาการรวมทั้งสิ้น จำนวน 22 คน และกลุ่มตัวอย่างคำนวณตามสูตร ทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 322 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านงานในความรับผิดชอบ ด้านกฎหมายและระเบียบ ด้านความร่วมมือจากประชาชนและ หน่วยงานอื่น ด้านหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม และด้านความสัมพันธ์กับ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ โดยปัญหาทั้งหมดส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการตำรวจ อีกทั้งจำนวนคดีต่าง ๆ ก็ยังไม่ได้ลดลงแต่กลับมีแนวโน้มสูงขึ้น 2) เปรียบเทียบ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน อาชญากรรมของข้าราชการตำรวจ แตกต่างกัน ส่วนในด้านอายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ ตำแหน่ง เงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษ ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรมของ ข้าราชการตำรวจ โดย การบริหาร จัดการด้านกำลังพล ด้านวัสดุ อุปกรณ์ให้เหมาะสมเพียงพอกับ การปฏิบัติงาน การฝึกอบรม ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่และด้านกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ลดภารกิจที่นอกเหนือจากหน้าที่ปกติของตำรวจให้น้อยลงการแสวงหาความร่วมมือจาก ประชาชนและหน่วยงานอื่น ผู้บังคับบัญชา ต้องลงมาดูแล และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และรับฟัง ความคิดเห็น นำเทคโนโลยีมาช่วยในงานป้องกันอาชญากรรมสู่ความยั่งยืน

สรุปแนวคิดในการศึกษาวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปแนวคิดในการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” ได้ว่าการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศจะเข้ามามีบทบาทกับคนทุกเพศทุกวัยในสังคม โดยเฉพาะเมื่อมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการนำคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือสื่อสารมาใช้ในการกระทำความผิด (Computers as a tool in the commission of a crime) คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การกระทำความผิดสำเร็จลงได้ ซึ่งความผิดในกลุ่มนี้มักจะเป็นเรื่องของอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต ยกตัวอย่างเช่น การเผยแพร่ภาพลามกอนาจาร หรือข้อความที่มีเนื้อหาเป็นภัยต่อสังคม หรือความมั่นคงทางเครือข่าย การพนันบนเครือข่าย การหมิ่นประมาทผู้อื่น โดยการโฆษณา โดยอาศัยเครือข่าย อินเทอร์เน็ต การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาด้วยการดาวน์โหลด หรือทำซ้ำผลงานอันมีลิขสิทธิ์ต่าง ๆ การลักลอบหรือขโมยใช้บริการสารสนเทศ การฟอกเงินทางอินเทอร์เน็ต หรือการโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เกิดความยากลำบากต่อการค้นหาต้นตอของเงินเหล่านั้น การถือโง่งผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้มีการวางหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อคนในสังคม ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน ในส่วนของคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการสร้างหน่วยงานพิเศษที่มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่นับวันจะมีความซับซ้อนและส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางในระดับประเทศ เช่น การจัดตั้งกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) โดยที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความสำคัญต่อสถานีตำรวจเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นหน่วยงานระดับยุทธศาสตร์ในการทำหน้าที่ (นงเยาว์ กิจที่พึง, 2548, หน้า 1) แต่ในส่วนของกรณีคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีพบว่ายังต้องประสบกับปัญหาที่สำคัญคือเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ทั้งในด้านความรู้ ด้านเทคนิค ความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐาน ความยากลำบากในการติดตามวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งข้อจำกัดในการปรับใช้กฎหมาย

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษา “แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานีของจังหวัดชลบุรี สามารถทำงานได้ภายใต้สถานการณ์และความท้าทายของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความสลับซับซ้อน รวมถึงมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา